

შირაკი

SHIRAKI

გამოქვეყნდა 1937 წლიდან

დადოქტორის ნაწილის მუხრანის რაიონის გაზეთი

№9 (9.968)

27 მარტი - 3 აპრილი 2021 წელი

ფასი: 60 თეთრი

ყოველკვირეული გამოცემა

მეცხეობა და საქონეობა

სახელმწიფო საკუთრებაში არსებული საქონეობის გაყიდვა აუქციონის ფორმით ფერმერების მფლობელებს არათანაბარ პირობებში ჩააყენებს. მათი თქმით, აუქციონზე გამოტანილ მიწას ის იყიდის, ვისაც მეტი ფული აქვს და არა ის, ვისაც რეალურად სჭირდება საქონეობა. ფერმერები კი საქონეობის ბარებზე დარჩებიან.

აგრარულ საკითხთა კომიტეტის წევრებმა ტარიბნის საძოვრებიც დაათვალიერეს და დალის მთაზე ფერმერ ბექა გონაშვილის ცხვრის ფერმას ეწვივნენ. ნინო წილოსანის განცხადებით, კომიტეტი სოფლის მეურნეობის სამინისტროსთან ერთად საძოვრების შესახებ საერთო პოლიტიკის დოკუმენტს ამზადებს, რომელიც ფერმერების მოსაზრებებიც იქნება გათვალისწინებული. საკანონმდებლო ინიციატივა პარლამენტს განსახილველად მისი დასრულებისთანავე წარედგინება. ამ შეხვედრას პირველი ნაბიჯები უკვე მოჰყვა. „სამცხე-ჯავახეთის მხარეში რწმუნებულის/გუბერნატორის ინიციატივით იგეგმება სამცხე-ჯავახეთის რეგიონში არსებული სახელმწიფო საკუთრებაში არსებული საძოვრების გაცემა იჯარით (ამჯერად იქნება მხოლოდ ერთ წლიანი, ვიმეორებს ერთ წლიანი იჯარა!), რაც მისცემს საშუალებას მეცხვარეებს და მეძროხეებს, რომლებიც ეწვიან მომთაბარეობას და ესაჭიროებათ მთის სასძოვრები ზაფხულში პირუტყვის გამოსაკვებად, გამოიყენონ ეს საძოვრები 2021 წლის სეზონზე. საძოვრების გაცემა მოხდება მხოლოდ აუქციონის წესით, ხოლო მონაწილეობის პირობა იქნება პირუტყვის რეალურად ფლობა. დიდი ბოდის მოხდით, ქვეგაიჯარების მსურველები ნუ შეწუხდებიან! ეს ინიციატივა არის პირველი ნაბიჯები, იმისა თუ როგორ მოხდეს საძოვრების რეალურად მათ მოსარგებლებზე გაცემა და არა შუამავლებზე, რაც მომთაბარე ფერმერების მდგომარეობას აუარესებს, ზრდის ხარჯებს და სხვა“.- ამ ინფორმაციას მეცხვარეთა ასოციაციის ხელმძღვანელი ბექა გონაშვილი ავრცელებს.

საძოვრებს კონკრეტული ფერმერი რომ არ ფლობს, ამის გამო, რომ ძოვების საკითხიც უსისტემოა. ჭარბი ძოვება კი ერთ-ერთი სერიოზული საკითხია, რომელიც დარეგულირებას მოითხოვს. საბჭოთა წლებში, დადგენილი იყო საძოვრის დატვირთვის ნორმები და 1 ჰა ფართობზე 2-3 ზრდასრული ცხვრის ძოვებას ითვალისწინებდა. საბჭოთა კავშირის დაშლის შემდეგ, რაც საქართველოში მეცხვარეებმა მეცხვარეებმა ყიზლარის ზამთრის საძოვრებზე წვდომა დაკარგეს, ფარები მთლიანად დედოფლისწყაროს საძოვრებზე გადაინაცვლა. შესაბამისად, გაიზარდა ნიადაგზე ზენოლაც და 2007 წელს, მაგალითად, როდესაც ტრადიციული გამოყენების ზონებისა და დაცული ტერიტორიებისთვის ძოვებასთან დაკავშირებული რეკომენდაციები შემუშავდა, თითოეულ ჰექტარზე მაქსიმუმ 2 ცხვარს უნდა ეძოვა. თუმცა, მცირე ფართობის საძოვრებზე, გადაჭარბებული რაოდენობის ცხვრის ძოვება დღეს მიღებული პრაქტიკაა და როგორც გარემოსდაცველები ამბობენ, ზოგჯერ, ერთ ჰექტარზე 5-6 ცხვარიც იკვებება.

მასალა მოამზადა
ინგა შიოლაშვილმა

სექტორთაშორისი თანამშრომლობა მუნიციპალური სერვისების გასაუმჯობესებლად

სამოქალაქო სექტორს განსაკუთრებული როლი აქვს საზოგადოებრივი ცნობიერების ამაღლებაში და მოქალაქეთა გააქტიურებაში, რაც, დროთა განმავლობაში, დადებით გავლენას ახდენს სოციალური, სამენარყო თუ საგანმანათლებლო ფონის გაუმჯობესებასა და ადამიანთა მოტივაციის ამაღლებაზე. სწორი მიმართულებით დასახულ მიზნებს და დაგეგმილ აქტივობებს ყოველთვის მიყვარათ პროგრესისკენ და

ასაკიდანვე უნდა დაიწყოს. ამიტომ ყველამ ერთად უნდა ვიზრუნოთ ამისთვის. ხელისუფლების ვალია, გააუმჯობესოს არსებული სოციალური სერვისები, სამოქალაქო სექტორმა კი ხელი უნდა შეუწყოს ამ პროცესების სწორი მიმართულებით განვითარებას ადამიანთა საჭიროებებზე მორგების გზით. სწორედ ამას ემსახურება ევროკავშირის მიერ დაფინანსებული პროექტი: „მუნიციპალური სერვისების ხარისხის შეფასების ინსტრუმენტი (MUSQAT)“, რომელსაც კონსულტაციისა და ტრენინგის ცენტრი (CTC) ახორციელებს კახეთის რეგიონში მედიაციის ცენტრ „კახეთთან“ ერთად. დედოფლისწყაროდან მუნიციპალიტეტის მერიის სამუშაო ჯგუფთან ერთად, ამ პროექტში ჩართულია სამოქალაქო სექტორი: „დედოფლისწყაროს ადგილობრივი განვითარების ჯგუფი-ლაგის (აგრ)“, ვაშლოვანის „მეგობართა ასოციაცია“ და „ახალი ჰორიზონტი“.

ლაგი, როგორც CTC-ის პარტნიორი ორგანიზაცია, პროექტის „ახალგაზრდობის ჩართულობა და სექტორთაშორისი თანამშრომლობა მდგრადი ეკონომიკური განვითარებისთვის“- ფარგლებში, მერიასთან ერთად, მუშაობს მუნიციპალური სერვისების გაუმჯობესების მიმართულებით, აქვთებს მუნიციპალიტეტის თვითმფასების დოკუმენტის („მუსკატი“) გარე შეფასებას, ახორციელებს მონიტორინგს და მონაწილეობს მერიის სამუშაო ჯგუფის მიერ, მუნიციპალური სერვისების გაუმჯობესების ორწლიანი გეგმის მომზადებაში, კერძოდ, მუნიციპალიტეტის მდგრადი ეკონომიკური განვითარების მიმართულებით, ახალგაზრდული პოლიტიკის დოკუმენტის მომზადებაში. ამ ეტაპზე ლაგი ჩატარებული აქვს 1 შეხვედრა მერიის სამუშაო ჯგუფის წევრებთან, აგრძელებს ინდივიდუალურ შეხ-

ვედრებს და ელექტრონულ კომუნიკაციას. მერიის სამუშაო ჯგუფს უკვე მომზადებული აქვს ორწლიანი გაუმჯობესების გეგმა მერიის წარსადაგენად. ახლა სამუშაო ჯგუფი აგრძელებს 2020 წლის თვითმფასების დოკუმენტზე მუშაობას, ხოლო ლაგი ამზადებს ამ დოკუმენტის გარე შეფასებას, რისთვისაც გამოთხოვილი აქვს საჯარო ინფორმაცია მუნიციპალური სერვისების შესახებ.

პროექტის ფარგლებში, თებერვლის თვეში, ლაგის წევრებს, ჰქონდათ 2 შეხვედრა ქ. დედოფლისწყაროში ბიზნესის წარმომადგენლებთან და ახალგაზრდებთან. მონაწილეებმა შეხვედრაზე ისაუბრეს ბიზნესის სფეროში არსებულ პრობლემებზე, ბიზნესლოკაციების საინფორმაციო ინფრასტრუქტურის გაუმჯობესების აუცილებლობაზე და ბიზნესის მდგრადი განვითარების გაძლიერების დასაძლევად ინოვაციური ტექნოლოგიების დანერგვაზე, რაშიც განსაკუთრებული როლი ეკისრება ახალგაზრდებს. შეხვედრები მიმდინარეობდა პროექტის განმსახორციელებელი გუნდის წევრების (ანა ბენაშვილი, მანანა ყაჭაშვილი და ხათუნა გონაშვილი) ფასილიტაციით.

მარტის თვეში, ინტერაქტიული რეჟიმში ჩატარდა, შეხვედრები სოფელ ფიროსმანში, სამთავართოსა და არხილოსკალოში.

ფიროსმანში აქციენტი გაკეთდა აგრარული მიმართულების სპეციალისტების, შესაბამისი ცოდნის და ტექნოლოგიური გამოცდილების დეფიციტზე, ახალგაზრდობის მხრიდან წამოვიდა მოსაზრება, შერეული ტიპის ბიბლიოთეკის - ანუ საგანმანათლებლო სივრცის საჭიროების შესახებ, სადაც ინტერნეტი და კომპიუტერით სარგებლობის გარდა, ნიგებობით და სხვადასხვა სახის გამოცდილებით შეივსებდნენ ცოდნის დეფიციტს, ერთმანეთს გაუზიარებდნენ შთაბეჭდილებებ-

ბს, ცოდნას და გამოცდილებას. სოფელ სამთავართოში კი, უშუალოდ, ევროპული გამოცდილების მქონე ბიზნესმენ გურამ ნაკაშიძის კაკლის ბაღის ლოკაციაზე ჩატარდა საველე შეხვედრა ახალგაზრდებთან ერთად, შეხვედრის მონაწილეებმა მოისმინეს ფერმერის ესპანური გამოცდილება და საინტერესო სამომავლო ხედვები. დაისახა ლაგთან და ახალგაზრდებთან სამომავლო თანამშრომლობის გეგმები.

სოფელ არხილოსკალოში შეხვედრა გაიმართა „ცოდნის სახლში“, სადაც მიმდინარე პროექტის შესახებ ისაუბრა მერიის წარმომადგენელმა, ლაგის მმართველი საბჭოს თავმჯდომარემ და მიმდინარე პროექტზე პასუხისმგებელმა პირმა ანა ბენაშვილმა. სოფლად ბიზნეს გამოწვევებზე ისაუბრა არხილოსკალოელმა ფერმერმა დავით ჭიკაიძემ. ინოვაციური ტექნოლოგიებისა და შესაძლებლობებზე საუბრის შემდეგ, მოხდა მწვანე ეკონომიკის - გარემოსდაცვითი პროფილის ინოვაციური, სხვადასხვა სახის წარჩენის მეორადი გადამამუშავებელი საწარმოების შესახებ გადაღებული ვიდეო სიუჟეტების ჩვენება.

განვითარებისკენ, რაც ესოდენ საჭირო და აუცილებელია ჩვენს პატარა, მაგრამ დიდი ისტორიის და კულტურის მქონე ქვეყნის იდენტობის შესანარჩუნებლად. დღეს ისტორიული გამოწვევების წინაშე ვდგავართ, „გეოპოლიტიკურ ომში“ ჩვენი ტრადიციები, კულტურა და გენეტიკურად ბოძებული ნიჭიერება, ტექნოლოგიურ სიახლეებში ასახვას და თანამედროვეობის ჩარჩოებში მოქცევას ითხოვს. საბაზრო ეკონომიკა კონკურენციის მაღალ სტანდარტებს გვკარნახობს, რასაც მეცნიერული უნარების განვითარება და იდეების გენერირება სჭირდება, ამ პროცესის გააქტიურება კი სასკოლო

ერთად, მუშაობს მუნიციპალური სერვისების გაუმჯობესების მიმართულებით, აქვთებს მუნიციპალიტეტის თვითმფასების დოკუმენტის („მუსკატი“) გარე შეფასებას, ახორციელებს მონიტორინგს და მონაწილეობს მერიის სამუშაო ჯგუფის მიერ, მუნიციპალური სერვისების გაუმჯობესების ორწლიანი გეგმის მომზადებაში, კერძოდ, მუნიციპალიტეტის მდგრადი ეკონომიკური განვითარების მიმართულებით, ახალგაზრდული პოლიტიკის დოკუმენტის მომზადებაში. ამ ეტაპზე ლაგი ჩატარებული აქვს 1 შეხვედრა მერიის სამუშაო ჯგუფის წევრებთან, აგრძელებს ინდივიდუალურ შეხ-

იდეა ქმნის მომავალს, დაგეხმაროთ მომავალ თაობას იდეების განხორციელებაში!

„ახალი ჰორიზონტის“ ახალი პროექტი - „ინოვაციური სივრცის მხარდაჭერა დედოფლისწყაროს მუნიციპალიტეტის მდგრადი ეკონომიკური განვითარებისთვის“.

პროექტის ფარგლებში, მარტის თვეში უკვე ჩატარდა სამი გასულითი შეხვედრა სოფლებში: არხილოსკალო, ფიროსმანი და სამთავართო. შეხვედრებში მონაწილეობდნენ სოფლის ახალგაზრდები, ბიზნესი და ადგილობრივი ხელისუფლების წარმომადგენლები, რომლებმაც მოისმინეს ინფორმაცია ადგილობრივი კავშირების მისაღებად და აქტივობების შესახებ და გამოხატეს მხარდაჭერის მზაობა.

პროექტის ხედვების შესახებ გვესაუბრება პროექტის ხელმძღვანელი შოროპან შანშაშვილი:

დედოფლისწყაროს მუნიციპალიტეტს აქვს დიდი რესურსი და შესაძლებლობები მდგრადი ეკონომიკური გან-

ვითარების განვითარებისთვის. პროექტის ფარგლებში, მარტის თვეში უკვე ჩატარდა სამი გასულითი შეხვედრა სოფლებში: არხილოსკალო, ფიროსმანი და სამთავართო. შეხვედრებში მონაწილეობდნენ სოფლის ახალგაზრდები, ბიზნესი და ადგილობრივი ხელისუფლების წარმომადგენლები, რომლებმაც მოისმინეს ინფორმაცია ადგილობრივი კავშირების მისაღებად და აქტივობების შესახებ და გამოხატეს მხარდაჭერის მზაობა.

პროექტის ხელმძღვანელი შოროპან შანშაშვილი: დედოფლისწყაროს მუნიციპალიტეტს აქვს დიდი რესურსი და შესაძლებლობები მდგრადი ეკონომიკური განვითარებისთვის. პროექტის ფარგლებში, მარტის თვეში უკვე ჩატარდა სამი გასულითი შეხვედრა სოფლებში: არხილოსკალო, ფიროსმანი და სამთავართო. შეხვედრებში მონაწილეობდნენ სოფლის ახალგაზრდები, ბიზნესი და ადგილობრივი ხელისუფლების წარმომადგენლები, რომლებმაც მოისმინეს ინფორმაცია ადგილობრივი კავშირების მისაღებად და აქტივობების შესახებ და გამოხატეს მხარდაჭერის მზაობა.

მიზანია სტარტაპების შექმნის და განვითარების ხელშეწყობა. გაიცემა, ასევე, მაქსიმუმ 100'000 ლარის ოდენობის გრანტი, პროექტის ბიუჯეტის მინიმუმ 10% თანადაფინანსების სახით, ინოვაციების გრანტი შესაძლებელია დაფინანსდეს მაქსიმუმ 500'000 ლარით და ორწლიანი განხორციელების ვადით. პროექტის ბიუჯეტის მინიმუმ 30% თანადაფინანსების სახით.

ადგილობრივი სერვის-ცენტრის შექმნა იქნება კარგი ინსტრუმენტი და შესაძლებლობა ინვესტიციების მოზიდვისა და მუნიციპალიტეტის მდგრადი ეკონომიკური განვითარებისთვის. პროექტის მხარდაჭერებს შეგიძლიათ მიაკითხოთ გაზეთ „შირაქის“ რედაქციას და დააფიქსიროთ თქვენი ხელმოწერა.

დოკუმენტი შემუშავებულია ასაიპ „ახალი ჰორიზონტის“ მიერ, კონსულტაციისა და ტრენინგის ცენტრის (ითი) მხარდაჭერით პროექტის: „ინოვაციური სერვისების მხარდაჭერა დედოფლისწყაროს მუნიციპალიტეტის მდგრადი ეკონომიკური განვითარებისთვის“ შესაბამისად. პროექტი ხორციელდება ევროკავშირის მიერ დაფინანსებული პროექტის: „მუნიციპალური სერვისების ხარისხის შეფასების ინსტრუმენტი (MUSQAT)“ ფარგლებში.

ეს პუბლიკაცია შექმნილია ევროკავშირის ფინანსური მხარდაჭერით. მის შინაარსზე სრულად პასუხისმგებელი არიან დოკუმენტის ავტორები და შესაძლოა, რომ იგი არ გამოხატავდეს ევროკავშირის ან კონსულტაციისა და ტრენინგის ცენტრის შეხედულებებს.

ვას იძლევა. ამისთვის საჭიროა ადამიანური რესურსების გაძლიერება, შესაბამისი დარგის ახალგაზრდა სპეციალისტების მოზიდვა და გადამზადება, ახალი ინოვაციური ტექნოლოგიების დანერგვა, რაც ხელს შეუწყობს კონკურენტული პროდუქტების წარმოებას, ადამიანთა დასაქმებას და მუნიციპალიტეტის მდგრად ეკონომიკურ განვითარებას, რაც გათვალისწინებულია მუნიციპალიტეტის მერიის ეკონომიკური განვითარების გეგმაში, ეს კი მხოლოდ განათლებით და საჭირო უნარების გაძლიერებით მიიღწევა. ახალგაზრდები ეუფლებიან პროფესიას და ხშირად უკან აღარ ბრუნდებიან, რადგან მათ ინტერესებზე მორგებულ უკეთეს და კომფორტულ გარემოში ურჩევნიათ საქ-

მის აქვს ყოველწლიური საგრანტო პროგრამები: 5000 ლარის ფარგლებში. მცირე გრანტების პროგრამა არის თემბატური დაფინანსების მექანიზმი, რომლის

დღე, რომელმაც ჩვენი ცხოვრება შეცვალა

31 მარტი უმნიშვნელოვანესი თარიღია საქართველოს ისტორიაში. ეს დღე საქართველოს დამოუკიდებლობის აღდგენის, რეფერენდუმის დღეა. ზუსტად 30 წლის წინ, 1991 წლის 31 მარტს ჩატარდა საქართველოს სსრ უმაღლესი საბჭოს მიერ ორგანიზებული რეფერენდუმი, რომლის მიზანი იყო საქართველოს დამოუკიდებლობის შესახებ გადაწყვეტილების მიღება. მოსახლეობას უნდა გაეცა პასუხი კითხვაზე „ხართ თუ არა თანახმა აღდგეს საქართველოს სახელმწიფოებრივი დამოუკიდებლობა 1918 წლის 26 მაისის აქტის საფუძველზე“.

რეფერენდუმში მონაწილეობა მიიღო სამხრეთ ოსეთის ყოფილი ოლქისა და აფხაზეთის ავტონომიური რესპუბლიკის მოსახლეობამაც. რეფერენდუმში მონაწილეთა რაოდენობა შეადგენდა 3.302.572 ადამიანს (ამომრჩეველთა 90,3 პროცენტი). მონაწილეთა 98,9 პროცენტმა მხარი დაუჭირა საქართველოს დამოუკიდებლობის აღდგენას. რეფერენდუმის შედეგად, იმავე წლის 9 აპრილს, საქართველოს სსრ-ს უმაღლესმა საბჭომ მიიღო საქართველოს სახელმწიფოებრივი დამოუკიდებლობის აღდგენის აქტი. რეფერენდუმში საქართველოს პირველმა პრეზიდენტმა ზვიად გამსახურდიამ ჩაატარა. ეს თარიღი დაემთხვა ზვიად გამსახურდიას დაბადების დღეს.

გამსახურდია იყო მთავარი ორგანიზატორი 1987-1990 წლებში გამართული თითქმის ყველა ძირითადი მშვიდობიანი მასობრივი აქციისა, მათ შორის 1989 წლის აპრილის საპროტესტო აქციის, რომელიც დასრულდა 9 აპრილს სისხლიანი დარბევით, რის შემდეგაც ზვიად გამსახურდია დააპატიმრეს, როგორც აქციის ორგანიზატორი. მერაბ კოსტავას დალუპვის შემდგომ ზვიად გამსახურდია სათავეში ჩაუდგა „სრულიად საქართველოს წმინდა ილია მართლის საზოგადოებას“. 1990 წლის მარტში მოხდა განხეთქილება ეროვნული მოძრაობის ძალებს შორის. პარტიათა ერთ ნაწილს აუცილებლად მიაჩნდა საბჭოთა კავშირის კანონებით არჩევნების ჩატარება, არჩევნების მოგება და ამ გზით მოპოვებული ხელისუფლების გამოყენება საქართველოს საბჭოთა კავში-

რის შემადგენლობიდან კანონიერი, ლეგიტიმური გასვლისათვის. ამ გზას მამინ „ლიტვის გზას“ უწოდებდნენ, რამდენადაც ლიტვამ 1990 წლის 11 მარტს სწორედ ასე დაიწყო სსრკ-დან გასვლა. სხვა ძალები არჩევნების გზით პოლიტიკურ განვითარებას შეუძლებლად თვლიდნენ და მოითხოვდნენ საბჭოთა არმიის გაცვანას საქართველოდან. მათი ლოზუნგი იყო: „ჯერ - თავისუფლება: შემდეგ - დამოუკიდებლობა“. ზვიად გამსახურდია გაემიჯნა ამ უკანასკნელებს, უწოდა მათ „ანტიეროვნული მოძრაობა“ და

შექმნა პოლიტიკური ალიანსი „მრგვალი მაგიდა - თავისუფალი საქართველო“. მისი მთავარი პოლიტიკური მიზანი იყო ჯერ დამოუკიდებლობის შესახებ რეფერენდუმის ჩატარება, შემდეგ კი - ამ რეფერენდუმზე დაყრდნობით საქართველოს დამოუკიდებლობის აღდგენის დეკლარაციის მიღება. ბლოკმა დამაჯერებელი გამარჯვება მოიპოვა 1990 წლის 28 ოქტომბრის პირველ დემოკრატიულ და მრავალპარტიულ არჩევნებში. საქართველოს რესპუბლიკის უზენაესი საბჭოს პირველ სესიაზე (1990 წლის 14 ნოემბერი) ზვიად გამსახურდია აირჩიეს

უზენაესი საბჭოს თავმჯდომარედ. ამ მოვალეობას ის 1991 წლის მარტამდე ასრულებდა.

აღნიშნული სესიის გადაწყვეტილებით ქვეყანას ეწოდა „საქართველოს რესპუბლიკა“; აღადგინეს საქართველოს დემოკრატიული რესპუბლიკის (1918-1921) სახელმწიფო ატრიბუტიკა (დროშა, გერბი და ჰიმნი). ამასთან, დამოუკიდებლობის აღდგენამდე გამოცხადდა გარდამავალი პერიოდი. 1991 წლის მარტში უზენაესმა საბჭომ ზვიად გამსახურდია აირჩია საქართველოს რეს-

პუბლიკის პრეზიდენტად, რაც დადასტურებულ იქნა იმავე წლის 26 მაისის საყოველთაო-სახალხო საპრეზიდენტო არჩევნებზე მისი გამარჯვებით. 1991 წლის 31 მარტის საყოველთაო-სახალხო რეფერენდუმზე შეკითხვას „ხართ თუ არა თანახმა, რომ აღდგეს საქართველოს სახელმწიფოებრივი დამოუკიდებლობა 1918 წლის 26 მაისის აქტის საფუძველზე?“ საქართველოს საარჩევნო ხმის უფლების მქონე მოსახლეობის 98%-მა დადებითი პასუხი გასცა.

1991 წლის 9 აპრილს, რეფერენდუმის შედეგებზე დაყრდნობით - გამოაცხადა საქართველოს დამოუკიდებლობის აღდგენა: „სიმბოლურმა საპარტიულმა დამოუკიდებლობის აღდგენის გამოცხადება 9 აპრილს, ჰინაიდან ამ დღეს გადაწყდა საპარტიულმა გეგმამ. 9 აპრილს წამოიშალა სულაგი დავაძეძაძის ჩვენ და ხარობენ ზვიადის ნათქვამი, რამითუ აღსრულდა ნება მათი, აღსრულდა ნება ქართველი ერისა. გაუმარჯოს დამოუკიდებელ საპარტიულს!“

1991 წლის 31 მარტის რეფერენდუმში და 9 აპრილის დამოუკიდებლობის აღდგენა საქართველოს უახლესი ისტორიის ორი უმნიშვნელოვანესი თარიღია. როგორც სოციოლოგები ამბობენ, „1991 წლის 31 მარტს, საბჭოთა კავშირის დასრულების შემდეგ, ქართველი ხალხი, როგორც გარკვეული კულტურისა და პოლიტიკის დამოუკიდებელი გამტარებელი ერთობა, პირველად გამოვიდა მსოფლიოს წინაშე. ამიტომ გადაუჭარბებლად შეიძლება ითქვას, რომ ეს იყო ფუძემდებური მოვლენა ჩვენი ქვეყნისთვის. ეს დღე ქართველი ხალხის კოლექტიურ მენსიურებაში, კულტურულ მენსიურებაში მუდმივად უნდა ფიგურირებდეს როგორც ერთგვარი ამოსავალი, დაბადების ტოლფასი მოვლენა. ცხადია, ქართველი ერი არის უძველესი, მაგრამ ეს დღე არის პოლიტიკური ერის დაბადების დღე.“

მოამზადა
სათუნა პანაშვილმა

ახალი დღის წესრიგი მუზეუმებს...

/დასაწყისი გვ.3/

რომელიც პანდემიამ მუზეუმს მოუტანა: „მთავარი პრობლემა, რა თქმა უნდა, დამთვალეობის ნაკლებობა და უნდა ითქვას, რომ არ არსებობს იყო. რა თქმა უნდა, ვცდილობდით, რომ ღონისძიებები ღია სივრცეში ჩაგვეტარებინა, მუზეუმის ეზოში, სადაც შეიძლება დაგვარად უფრო დავიცავდით სოციალურ დისტანციას და ყველა დაწესებულებულ რეგულაციას. სკოლებიდან გვყავდა დამთვალეობები, ადგილობრივებიც აქტიურად მოდიოდნენ, მაგრამ პანდემიის „პიკში“ შესვლის შემდგომ ეს ყველაფერიც გაჩერდა. ვინაიდან, ჩვენ, სათემო ორგანიზაციიდან მთელი საქართველოს მასშტაბით გვაქვს კონტაქტები, ხშირად, მოსვლის მსურველები, მუნიციპალიტეტის გარედანაც იყვნენ. სულ იყოკითხვები, როდის იწყებთ მუშაობას, როდის დაიწყებთ სტუმრების მიღების საშუალებას? საგარეჯოს და თბილისის რამდენიმე სკოლიდანაც გვყავს ჩვენთან ვიზიტის მსურველები, რომლებსაც უახლოეს მომავალში ველოდებით. ჩვენთვის ეს ნიშნავს იმას, რომ მუზეუმის შესახებ უკვე ბევრმა გაიგო მუნიციპალიტეტს გარეთ და საქართველოს სხვადასხვა კუთხეშიც იციან, რომ ჩვენ ვარსებობთ“.

ქეთევან მჭედლიშვილი იმ ღონისძიებებზე გვესაუბრა, რომლითაც ისინი ადგილობრივი სათემო ორგანიზაციის ფარგლებში აერთიანებენ ხელოვან ადამიანებს და ცდილობენ მათი ნიჭისა და შესაძლებლობების რეალიზებას. „გვერდები გამოფენა გაყიდვები, რაც ჩვენთვის უკვე დიდი ხნის პრაქტიკაა. უნდა აღინიშნოს, რომ გამოფენა-გაყიდვებიდან შემოსულ თანხას მთლიანად ავტორებს გადავცემთ. ასეთი ხელოვანი ხალხიც

ძალიან ელოდება ჩვენს აქტიურ სამუშაო პროცესში დაბრუნებას. ხელოვანები, რომელთა გამოფენებსაც ვაკეთებთ, ხშირად თვითონ მიკავშირდებიან, მაგრამ არის შემთხვევები, როდესაც მე ვეძებ და ვთავაზობ ჩვენს სივრცეს. რაც არამართო მათ, არამედ ჩვენს პოპულარიზაციასაც უწყობს ხელს.“

ქეთევან მჭედლიშვილი იმ ტექნიკური რესურსების სიმცირეზეც გვესაუბრა,

რომელიც ხელოვანების მუზეუმთან მეტინტეგრაციას შეუწყობდა ხელს: „გვინდოდა რომ აქ დაეწყოთ მათ საქმის კეთება, მაგრამ სამსუხაროდ პირობები არ გვაქვს. არსებული რესურსებითა და საგრანტო პროექტებით გავაკეთეთ მუზეუმის პირველი არსებული ფანჩატურები და ტექნიკური ოთახი, სადაც მომავალში

შეიძლება ტრენინგების, ლექცია სემინარებისა და სხვადასხვა ტიპის შეხვედრების ორგანიზება. იქიდან გამომდინარე, რომ ჩვენი მუზეუმი აერთიანებს საზოგადოების სხვადასხვა წარმომადგენლებს: საბავშვო ბავის აღსაზრდელიდან დაწყებული სკოლებისა და სათემო ორგანიზაციის წარმომადგენლებით დამთავრებული, ჩვენთან შემოსვლა ჯერ ჯერობით უფასოა. განსაკუთრებით, ვც-

დაკავშირებული და ჩვენც ვცდილობთ, რომ მაქსიმალურად ვითანამშრომლოთ ინკლუზიურ განათლებაში ჩართულ ადაპტირებულ მათთან. გარდა ამისა, გვაქვს გასვლითი ღონისძიებები, რომელიც ძირითადად ადგილობრივი ისტორიული მემორიალ-გეგმების ისტორიის გაცნობას ეხება“. ხალხთა მემორიალის მუზეუმი 1 აპრილიდან დაიწყო უკვე მცირე ჯგუფების მიღებას. იგეგმება სააღდგომო პერიოდისთვის კიდევ რამდენიმე გამოფენა-გაყიდვის მოწყობა ადგილობრივებისთვის. ქეთევან მჭედლიშვილის თქმით მუზეუმი თანამშრომლობს დედოფლისწყაროელ სტუდენტებთანაც, რომლებიც ჩვენს მუნიციპალიტეტზე აკეთებენ დისერტაციას, ნერენ სადილოში ნამუშევრებს და ცდილობენ მეტი გაიგონ ჩვენი რაიონის შესახებ. კვლევა-ძიების პროცესში კი ისევ მათ მიერ შექმნილი და მოძიებული ბიბლიოგრაფიით ეხმარებიან. სამომავლოდ მუზეუმი მცირე ბიბლიოთეკის მოწყობასაც გეგმავს.

ვფიქრობთ, მუზეუმების მისია, საზოგადოებაში, როგორც ტრადიციული სამუზეუმო საქმიანობის შენარჩუნებასა და საგანმანათლებლო ასპექტის სინთეზზე, ასევე თითოეული ადამიანისთვის ცოდნის გაზიარებაზე გადის. თანამედროვე მუზეუმებმა უნდა გააფართოვონ თავიანთი თვალსაზრისი და პრიორიტეტად, კოლექციასთან ერთად, დამთვალეობებიც აქციონ.

ვფიქრობთ, ჩვენი მუზეუმები ამ მხრივ თავიანთ მისიას სრულად იაზრებენ და თითოეულ დამთვალეობებს მთელი სულითა და გულით გადასცემენ თავიანთ ცოდნას, ახლა უკვე პანდემიის ფონზე არსებული რეგულაციების დაცვით. მუზეუმები გეგმიან თქვენ!

შათუნა ყანაშვილი

„ქართველი ყველგან ქართველია“...

ბავშვობა სოფელ სამრეკლოში გაატარა. მწერლობა და ლიტერატურის სიყვარული მოხატა და დღემდე უყვარდა პაპის, ბებინა ნიკოლაურის მოსმენა, რომელმაც „ვეფხისტყაოსანი“ ზეპირად იცოდა...

შემდეგ იყო სტუდენტობა... ივანე ჯავახიშვილის სახელობის თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტის ძირის ფაქულტეტი დაამთავრა.

მაგრამ საპარტოვლოში შემთხვევით სიტუაციამ მას ემიგრანტის გზა აჩვენა. ის თურქეთში, ქოჯააღის პროვინციაში, პატარა ქალაქ კარამურსელში მოხვდა, რომლის ძირითადი მოსახლეობა ლაზები და გურჯები არიან. ამ განსაზღვრულ პირობებში უფასო კურსები. დღემდე თურქეთის პარტოვლოებს ასწავლის ქართულ ენას და ერთდროით ქართულს მასწავლებელია რეგიონში.

მინისკვრამ მასში სერიოზული სულიერი გარდატეხა მოახდინა და ერთგვარი კათარზისი განაცდინა. ამის შემდეგ, როგორც თავად ამბობს, მის სახლში „ბრინჯაული, შოტლანდიური და თურქული ვანური ფისონები, ჩემთან სახლში ბროლის ლარნაკებისა და ძვირფასი ანტიკვარული ნივთების ნაცვალად სხადან.

მაქვს საპუტარო CATTERY, რომელსაც ჰქვია ლამაზები. ეს არის სისტემა WCF, რომელიც საერთაშორისო სტანდარტით მოქმედებს, ვფუძვლავ ლამაზი გინების გამოყვანაზე და უკვე მყავს ღარიბისტირიაშვილი კნუტები, რომლებიც ჩემს სახლს ატარებენ“.

მაინა ამგვარ, რომ თურქეთში ერთი დიდი სა-ქართველო, საჭიროა მითი ახალგაზრდა ღირსებ-რამდენს ქართული ენით, პარტი იმედა, თუ სათანადო სახელმძღვანელოები გარეგანება — კვლავ მანი ნიკოლაური-სარიჩაის ბაზაში „შირაქი“ თურქეთში დაუბრუნდა.

საზოგადოებრივ თქვენს და თქვენი შემოქმედებაც სოციალური ქსელის საშუალებით გაგიცნოთ. მოგვიყვით თქვენს შესახებ, ვინ ხართ, საიდან მოდიხართ და როგორ მოხვდით თურქეთში...

- დავიბადე 1967 წლის 6 ოქტომბერს მაშინდელ წითელწყაროს, სოფელ ჯავახიშვილი, დედა, ციციო ჩუბინიძე, ქიმიის მასწავლებელი იყო სოფლის სკოლაში, მამა - შოთა ნიკოლაური, იმ პერიოდის სახალხო კონტროლის თავჯდომარე გახლდათ. დავამთავრე ჯავახიშვილის სახელობის თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტის ქიმიის ფაკულტეტი, ვმუშაობდი მეცნიერებათა აკადემიის არაორგანული ქიმიის ინსტიტუტში მეცნიერ თანამშრომლად, 1995 წელს გავთხოვედი თურქეთის მოქალაქეზე, წარმოშობით ლაზზე, ამჟამად ვცხოვრობ თურქეთში.

მაია, ამჟამად თურქეთში, ქოჯააღის პროვინციაში ცხოვრობ. მუშაობს ლაზი გყავს... როგორ დაიწყე ცხოვრება უცხო ქვეყანაში?

-სხვა ქვეყანაში ცხოვრება კი არ დავიწყე, გავაგრძელე, საქართველოც იმ პერიოდში უკვე გაუცხოებული და სხვა ქვეყანა იყო ჩემი თაობისთვის, საოცარი ანარქია და განუ-

ში, ქოჯააღის პროვინციაში, პატარა ქალაქ კარამურსელში, რომლის ძირითადი მოსახლეობა ლაზები და გურჯები არიან.

პირველად ჩემმა დედამთილმა რომ დამინახა, ჩემს ქმარს მიუბრუნდა და რაღაც უთხრა მეგურულად, მე მხოლოდ „ქორთუ“ გავიგე, თურმე ქართველებს ლაზები ქორთუს ეძახიან, მე კიდევ ვეუბნები, ანნე, ქურთი არა ვარ, ქართველი ვარ-მეთქი.

მრავალი კურორტი გადამხდა, ყველაფერი მაინტერესებდა, რომ იტყვიან, ყველგან ცხვირს ვყოფდი, მოკლე ხანში ვისწავლე თურქული და მონყენილობას რომ არ მოვეკალი, მეზობლის ბავშვებს მათემატიკაში ვამეცადინებდი.

ჩემი ქმარი დიდიხან საღამომდე მუშაობდა, ვთხოვე, სადმე კურსებზე ჩამწერე-მეთქი, ასე დავამთავრე ხატვის, ჭრა-კერვის, ქსოვის, სამზარეულოს, და რა ვიცი, თურმე კურსები არსებობდა. 2 წლის მერე უკვე თურქი ქალებისგან ვერ გამომარჩევდით, 1997-ში მივიღე მოქალაქეობა და ადგილობრივ კოლეჯში დავიწყე მუშაობა ქიმიის მასწავლებლად.

დღესაც დიდი სიყვარულით მეხვევიან მაშინდელი მოსწავლეები ქუჩაში, აქ უდიდეს პატივს სცემენ მასწავლებელს.

„ხშირად მესიზმრება ჩემი მარო ბაბო, კეთილი დიმილი, ტკბილი წარწელებით, წახულებს მახსენებს“ - თქვენ და ბავშვობა...

-ძალიან ახალგაზრდა მშობლები მყავდა, ბებიებმა გამზარდეს, უღამაზესმა და უჭკვიანესმა ბებიებმა, დღესაც მენატრებიან, დღესაც ვგრძნობ მათ სითბოს და სიყვარულს. ჩემმა პაპამ, ბენინა ნიკოლაურმა, ზეპირად იცოდა მთელი „ვეფხისტყაოსანი“. ბენინა ხირჩაღა ძე ნიკოლაურმა თავისი სიცოცხლის ბოლო წლები მიუძღვნა იმის აღწერას, რაც არსებობდა მეხსიერებამ შემოინახა და რაც ზეპირსიტყვიერად თაობიდან-თაობას გადმოცემოდა, უნიჭიერესი ადამიანი იყო, მიყვარდა მისი მოსმენა და მისი წყნარი, რბილი ხმა.

წერა ბავშვობიდან გიყვარდათ. თქვენს ოჯახში თავს იყრიდნენ ცნობილი მწერლები. როდის მოხდა პოეზიასთან პირვლი ზიარება?

- კი, ყოველთვის ვწერდი, ბევრს ვეიტხულობდი, ჩვენს ოჯახში ხშირად მოდიოდნენ მამაჩემის მეგობრები: თედო ბექიშვილი, მზია ხეთაგური, ვანო ჩხიკვაძე, ლელა თათარაძე, ზურაბ ქაფიანიძე, სულ ლექსებიან სუფრაზე მიხდებოდა ყოფნა, მამასაც ძალიან უყვარდა ლექსების მხატვრულად კითხვა, ის პერიოდი ჩემთვის ყველაზე შთამბეჭდავი პერიოდი იყო.

პაპის ვნარდი, თავისუფალი თამაგით დავამთავრა სკოლა და ჩაირიცხა ჯავახიშვილში, ოღონდ სერიოზულად არასოდეს მიფიქრია ამ ხანში ცხოვრება, მასწავლებლის, მხატვრის, მწერლის ვიყავი, რომ ჩამამ მოთხორობა „მოგზაურობა კავკასიაში“ რომელიც კონსტანტინე გიორგიშვილმა, ალბათ ერთი ათწლეული მაინც გადამაწერიან 18-წლისაა იმდროინდელი მოთხოვნა იმდროინდელი მასწავლებლისა, და გოლოს, ისა მამაჩემს ხელი, რომ სულ ცრემლებს ყლავით ჩავამთავრა გოლო ეზ-ხამაღარი და ბებინას კალთაში ვიტყვი ხამაღალი სლუქუნით, არასოდეს აღარავფრის დავწერ-მითქი.

თურქეთის, კერძოდ იზმიტის დიდმა მინისტრამ ყველაფერი თავდაყირა დაყენა... გაიხსენეთ ის დღეები...

- 1999 წლის 17 აგვისტოს მარმარილოს ზღვის სანაპირო ქალაქები მინისტრამ ნაწილობრივ დაანგრია, ამ ქალაქების ძირითადი მოსახლეობა ლაზები და გურჯებია, ანუ უძველესი ქართველები, შემორჩენილი მშობლიური ძველი ლაზური და ქართული ენით.

სამინელი ტრაგედია იყო, ბევრი ცოცხლად ჩაიძარხა და ტანჯვა-ნამებაში დალია სული. ზოგი უსახლკაროდ, ზოგი უდედამამოდ, ზოგი ინვალიდი დარჩა, არ ვიცი, რა ძალა მიცავს, ახლაც მიკვირს, როგორ გადავრჩი, მინისტრა ღამის 3 საათზე იყო და უკუნეთი ჩამონვა, ხელის ცეცებით გამოვედით გარეთ, მხოლოდ მოთქმა-ტირილი და გმინვა მესმოდა, ძალიან ბევრი ახლობელი დავეკარგეთ, სულ რაღაც 42 წამში, ასეთი სულიერი ტკივილი არასოდეს მიგრძენია.

მთელი წელი გრძელდებოდა მომყოლი მინისტრები, მთელი ზამთარი კარვებში გავატარეთ, გაკვეთილებიც კარვებში ტარდებოდა, აქ ძალიან ცივი და ნესტიანი ზამთარი იცის, გაყინული ხელებით და ფეხებით ვატარებდი გაკვეთილებს, ჩემს მეუღლეს სოფელში სახლი აქვს, შევიფარეთ თიხი ოჯახი ბავშვებით. მე კი მიჩვეული ვიყავი უშუქობას, უწყლობას, სიცივეს, შიმშილს, მაგრამ ძალიან მძიმე დღეები გამოვიარეთ, ფაქტობრივად ნანგრევებში იყო ხალხი ჩამარხული და ვერ გამოჰყავდათ, დღესაც მესმის მათი ხვეწნა, ტირილი, გვიშველეთო, მტერს არ ვუსურვებ, რაც აქ ხალხმა გადაიტანა.

ამ მინისტრამ ჩემს ფსიქიკაზე ძალიან იმოქმედა, უამრავი ბავშვი უდედამამოდ დარჩა, საბავშვო სახლები გადატენილი იყო, ვეხმარებოდი, რითაც კი შემიძლო. ბოლოს ერთი პატარა გოგო ისე მიმეჩვია, რომ ერთხელ კაბა ჩა-

მოქაჩა და მითხრა, ვიცი, რომ ჩემი დედა ხარო, ერთი სიტყვით, ასე გავხდი დედა, ახლა უკვე 20 წლისაა, დაამთავრა სამედიცინო კოლეჯი, გათხოვდა და თავდაც გახდა დედა. მას მერე ჩემი ცხოვრება რადიკალურად შეიცვალა, ვეხმარები ობოლ ბავშვებს, უპატრონო მოხუცებს, ქუჩის ცხოველებს.

მინისტრის მერე აქტიურად დავიწყე ღმერთის ძებნა, ალბათ გაგიკვირდებათ, მაგრამ ორ რელიგიაში მოვემსყვინდი, არ ვასრულებდი არც ერთ რელიგიას წესებს, არ ვლოცულობდი, ერთადერთი, რაც კარგად მახსოვს, ეს იყო ჩემი მარამ ბებიას ლოცვები, სანთლების ჩამოქნა, ანთება, ძალიან ძველი ხატებით მორთული კუთხე და მარხვა, გაგანია კომუნისტების დროს, 12 წლიდან იცავდა მარხვას და ერთი დღე არ გაუცდენია, მიუხედავად შვილების, სიძის მამაჩემის კატეგორიული წინააღმდეგობისა, დავყავდი სურამისა და ნანგრეული ეკლესიაში, ელიას სალოცავზე, ტიბაანში, ბოდბეში, მეც სიამოვნებით მივყვებოდი, იმიტომ რომ ძალიან მიყვარდა ბებია და მისი ხმა ლოცვის დროს.

3 გოგო გავზარდე, უდედამამო, ორი უკვე გათხოვდა, ერთი უმაღლესში სწავლობს, გადავარჩინე სიკვდილი უამრავი კატა და ძაღლი...

იზმიტში პირველი ქართული ენის უფასო კურსები გახსენით... თურქეთში ლეგენდები დადის ერთადერთი ქართული ენის მასწავლებლის შესახებ...

-აქაური ქართველებისთვის გავხსენი ქართული ენის შემსწავლელი უფასო კურსები ადგილობრივი გაზეთის ჟურნალისტების დახმარებით.

მალე ქოჯააღის მერმაც მხარი დაგვიჭირა და სახელმწიფო სასკოლო პროგრამაში იქნა შეტანილი ქართული ენა, მეზიდე-მერვე კლასებში, როგორც შერჩეული ენა.

ახლა უკვე ბევრი ქართული კულტურის ცენტრებია მთელი თურქეთის მასშტაბით, მე დღესაც ვაგრძელებ მუშაობას, ვასწავლი ქართულ ენას.

რას საქმიანობს კონკრეტულად დედოფლისწყაროელი მაია ნიკოლაური თურქეთში და როგორ ახერხებს, იქაც ეროვნული საქმე აკეთოს?

-პირველი ქართველი მოსწავლეები 1997 წელს იყვნენ ჩემს ქალაქ კარამურსელში ძმები ოსმან შაბან და ფარუკ დემირები, არაჩვეულებრივი სამი ქართველი, ართვინის ქართული სოფლიდან ჩამოსულები. ახსოვთ ძველი გვარიც - მჭედლოძე.

აქეთ პატარა საკონდიტრო კაფე და სიამოვნებით მივდივარ ჩაის დასალევად, სასაუბროდ, მშენიერად იციან ქართული, როცა ვუთხარი, რომ გვაქვს ჩვენი დამწერლობა, ძალიან გაუკვირდათ, მაშინვე გამოხატეს სწავლის სურვილი, მეც მეორე დღესვე ამოვიჩარე ილიანში „დედა დანა“, რომელიც „ვეფხისტყაოსანთან“ და ნოდარ დუმბაძის წიგნებთან ერთად საქართველოდან წამოვიღე და კაფეში დავიწყე მასწავლებლობა. ნელ-ნელა სხვებიც შემოვიერთდნენ, მინისტრამ რამდენიმე წლით შეწყვიტა ჩემი მოღვაწეობა, მთლიანად ჩავები საქველმოქმედო საქმიანობაში, ობოლი ბავშვები, ავადმყოფი მშვიდი ცხოველები, მოხუცები, სკოლა, გავხსენი უფასო იოგა.

2 დღე სტამბულში დავდიოდი, პირველი იოგის გაკვეთილები იქ ჩავატარე, არაჩვეულებრივი ადამიანები მოდიოდნენ, ეტყობა, მე ვიზიდავ ისეთ ხალხს, როგორც ხალხშიც ვიზრდებოდი, 8 წელი სტამბულში, პარალელურად კარამურსელში 15 წელი იოგას ვასწავლიდი, გამომაქვეყნეს გაზეთებში, მომცეს რაღაც სიგელები, მართალია მას მერე, რაც ოშო გაციცანი, სულ არ მაინტერესებს ეს პროცედურები, მაგრამ ადამიანებს მოსწონთ სიგელები.

მადლობის სიგელებს ყოველ წელს მაძლევენ, მე ყველაზე მეტად ჩემი ქართველების მიერ გადმოცემული სიგელი მიყვარს.

2004 წელს შევიტანე განცხადება ქოჯააღის უცხო ენების ინსტიტუტში რუსული და ქართული ენის მასწავლებლად, უკვე აღებული მქონდა სერტიფიკატები, ჩემი დიპლომის, ქართულად არ ვიცი, რას ეძახიან, თურქული ვარიანტი, ქიმიის მასწავლებლის, მერე გავიარე სახელმწიფო გამოცდები რუსულ და ქართულ ენასთან დაკავშირებით, საჭირო იყო 100-ბალიან სისტემაში აშელო 80-ზე მაღალი ქულა, იმისათვის, რომ უნივერსიტეტში გაკვეთილები ჩამეტარებინა, რუსულში 86, ქართულშიც 86 ქულა ავიღე, ჩემთვის კი ეს იმას ნიშნავდა, რომ

მაია ნიკოლაური
მაია ნიკოლაური

ან ვარ ვიქცხის სიყვარული...
სიყვარული ანაბინის ქაშახანს...
ვიცი, მამ ან ვარ ვიცი...
მე მხოლოდ იმს ვერ, მასი ვიწმინდა...
ჩემ მამს ვიღობე ყოველ...
მამჩემს ვა ქართულიც ვიღობ...
მე ვიღობს ქაილა ვარ, სიყვარული
სიყვარული ანაბინის ქაშახანს!

მაია ნიკოლაური
მაია ნიკოლაური

მაია ნიკოლაური
მაია ნიკოლაური

კითხაობა სუფევდა, შიმშილი, სიცივე, გაჭირვება, უმუშევრობა.

სად გაცანით მომავალი მეუღლე?
-ბოლო კურსზე ვიყავი, რომ თბილისის გაზეთებში პირველ თურქ საქმოსნებზე სტატიების გამოქვეყნება დაიწყო, მეგობარ გოგონებს ხელში ეჭირათ გაზეთი, იცინოდნენ, დამაინტერესა და ვკითხე, რას კითხულობთ ამისთანას-მეთქი, გაზეთი გამომიწოდეს სიტყვებით, ნახე რა, ცისფერთვალეა თურქი. მაშინ რატომღაც თურქები სულ შავგვრემნები გვეგონა, მეც გავიხუმრე, ცისფერთვალეა თურქი თუ ვნახე, ცოლად გავყვები-მეთქი. რა ვიცოდი, რომ 5 წლის მერე ცისფერთვალეა თურქი ლაზი ხელს მთხოვდა.

მთელი 6 თვე ვერ გადავწყვიტე, დედაჩემი კატეგორიული წინააღმდეგი იყო, სულ ტირიდა, სად უნდა გადაიკარგო, მარო ბებია გადამანყვეტინა, ახლაც მახსოვს მისი სიტყვები, ნაღი, შვილო, ქართველი ყოფილა, განა ქართველი მარტო საქართველოშია ქართველი, ქართველი ყველგან ქართველია, მე შენ ყოველ დღე წერილს მოგწერო და მართლაც შეასრულა თავისი სიტყვა. წლების მანძილზე უღამაზეს, უთბილეს წერილებს მწერდა, ასე აღმოვჩნდი თურქეთ-

ეს მოულოდნელი სიხარული იყო

როგორც წინა ნომერში დაგვირგინეთ, დღეს ვისაუბრებთ დედოფლისწყაროს №2 საჯარო სკოლის სპეციალურ მასწავლებელზე ირინა ფიროსმანაშვილზე, რომელსაც დღეს უკვე განათლებისა და მეცნიერების მინისტრის მიხედვით ჩვენს ქვეყნის 2021 წლის 1 მარტის ბრძანებით ზოგადსაგანმანათლებლო სისტემაში ქვეყნის მასშტაბით პირველს „პრაქტიკოსი მასწავლებლის“ რანგიდან პირდაპირ „ნამყვანი სპეციალური მასწავლებლის სტატუსი მიენიჭა“ უფროსი მასწავლებლის სტატუსის გამოტოვებით. ბრძანებაში სწერია: „განსაკუთრებული პედაგოგიური გამოცდილებისა და მიღწევების მქონე ღვაწლმოსილ და ზოგადად განათლებაში განსაკუთრებული დამსახურების გამო „ნამყვანი სპეციალური მასწავლებლის“ სტატუსი მიენიჭოს დედოფლისწყაროს №2 საჯარო სკოლის ნამყვან სპეციალურ მასწავლებელს ირინა ფიროსმანაშვილს“. ეს არის პირველი და უპრეცედენტო შემთხვევა რესპუბლიკაში. როგორ მოვიდა ეს

ალიარება ირინას ცხოვრებაში, სწორედ ამაზე მინდა მოგიხსნათ: ის 1981 წლის 3 თებერვალს დედოფლისწყაროში, მიხეილ ფიროსმანაშვილის და ცილა ბენაშვილის ოჯახში დაიბადა. პირველი შვილი გახლდათ, განებივრებული და სიყვარულით გარემოცული, მაგრამ შემდეგ ამ სიყვარულში ძმა-სოსო ჩაეზიარა, რასაც ირინასთვის დისკომფორტი არ შეუქმნია, რადგან, სულ ახსოვდა, რომ ის უფროსი იყო და უმცროს ძმაზე უნდა ეზრუნა. ასეა დღემდე-ირინა ძმასა და მის ოჯახზე, პატარა ანისა და ნინოზე თავდაუზოგავად ზრუნავს. დედოფლისწყაროს №3 სამუშაო სკოლის დამთავრების შემდეგ სწავლა თბილისის სულხან-საბა ორბელიანის სახელობის უნივერსიტეტში (დღევანდელი ილიაუნი) ოლიგოფრენო პედაგოგიის ფაკულტეტის კორექციული პედაგოგიისა და ლოგოპედიის სპეციალობით გააგრძელა. ეს სრულიად ახალი და მეტად საინტერესო მიმართულება გახლდათ და ირინასაც ძალიან დაინტერესა. 2003 წელს მან უმაღლესი სასწავლებელი წარჩინებით დაამთავრა და მაშინვე თავისი საქმიანობა ინკლუზიურ განათლებას დაუკავშირა. ამ ნაბიჯის შესახებ თავად ირინა გვიამბობს:

„მეხუთე კურსზე ყოფნისას მონაწილეობა მივიღე მაშინდელი პრემიერის ზურაბ ჟვანიას მეუღლის, ნინო ქადაგიძის მიერ დაარსებული არასამთავრობო ორგანიზაციის „პირველი ნაბიჯი საქართველო“ კონკურსში, რომელიც წარმატებით დავძლიე და შემდეგ, ათ წელზე მეტი, ვიმუშავე შეზღუდული შესაძლებლობის მქონე მოსწავლეების მეთოდისტ-მასწავლებლად, ამასთან უწყვეტი სტაჟით, პარალელურად, ვმუშაობდი სხვა პროექტებშიც. ამ პერიოდში ჩემი შრო-

მითი საქმიანობა საბოლოოდ დაკავშირდა შეზღუდული შესაძლებლობის მქონე ბავშვების აღზრდის პროცესთან და ეს ჩემი ცხოვრების ნაწილი გახდა. 7 წლის წინ გადავწყვიტე ჩემი ძაღვები ახლა უკვე ზოგად საგანმანათლებლო სკოლაში მომესინჯა, ეს იყო პირველი ნაბიჯი ინკლუზიური განათლებისკენ. რა თქმა უნდა, თავიდან იყო სირთულეები, მაგრამ სკოლის დირექციის ხელშეწყობით, დაუღალავი შრომით, სიახლეების ძებნით და მონდომებით შეეძლო წარმატების მიღწევა. როგორც დავრწმუნდი, ეს სწორი ნაბიჯი იყო.

როგორია სპეციალური მასწავლებლის ერთი დღე? ძირითადად, რა სირთულეების გადალახვა გინევთ?

ყოველი დღე საინტერესო და განსხვავებულია, მაგრამ მათ საერთოც ბევრი აქვთ. ჩემი სამუშაო დღე იწყება სსსმ მოსწავლეების მოკითხვით, ვიცი თითოეულის ისტორია, ოჯახური მდგომარეობა. სისტემატიური კონტაქტი მაქვს მშობლებთან, სკოლაში მყოფ და-ძმებთან. ხელს ვუწყობ სსსმ მოსწავლესა და კლასის დანარჩენ მოსწავლეებს შორის პოზიტიური ურთიერთობების ჩამოყალიბებას და ჯგუფთან მიკუთვნებულობის ხარისხის გაზრდას. აქტიურად ვმონაწილეობ ინდივიდუალური სასწავლო გეგმის შედგენა-განხორციელებაში. საგნის მასწავლებლებთან ერთად ვმუშაობ სასწავლო პროცესის დაგეგმვა-ადაპტირებაში. ვცდილობ, დრო თანაბრად გადავანაწილო ყველა მოსწავლეზე. მუშაობის პროცესში მუდმივად ვიყენებ დამოუკიდებელი ცხოვრების პრინციპებს. ჩემი მიზანია თითოეული სსსმ მოსწავლის დამოუკიდებლობის ხარისხის გაზრდა, ასევე იმ უნარ-ჩვევების დაუფლება, რაც გამომადგებათ სკოლის შემდგომი განათლების მიღებაში და ხელს შეუწყობს საზოგადოებაში მათ სწრაფ და მაქსიმალურ ინტეგრირებას.

სირთულეები წლების წინ უფრო იყო, ამ ეტაპზე გაცილებით უკეთესი მდგომარეობაა, მაგრამ არის გამოწვევებიც, განსაკუთრებით მინდა აღვნიშნო სკოლების მოუწესრიგებელი ინფრასტრუქტურა და ჯერ კიდევ არასათანადო ადაპტირებული გარემო. თუმცა, ისიც ფაქტია, რომ დღითი დღე, თანმიმდევრულად, მივდივართ პროგრესისკენ და ეს მახარებს.

მოგიყვებით თქვენს მოსწავლეებზე, მათთან მუშაობის მეთოდებსა და ურთიერთობებზე...

ხანგრძლივი პედაგოგიური საქმიანობის პროცესში მომიწია მუშაობა სხვადასხვა დარღვევის, სირთულის, შეზღუდული შესაძლებლობის მქონე და სპეციალური საგანმანათლებლო საჭიროების მქონე მოსწავლეებთან. აუცილებელია ინდივიდუალური მიდგომა თითოეულ მათგანთან. მუშაობის პროცესში ვითვალისწინებ არა მხოლოდ ბავშვის შესაძლებლობებს, საჭიროებებს და ინტერესებს, არამედ მშობლის პრიორიტეტებს. სწავლების პროცესში უპირატესობას ვანიჭებ მულტიმედიალურ მეთოდს, ასევე, ეფექტურია კეთებით სწავლება. მოსწავლეებთან ურთიერთობები მაქვს როგორც ფორმალურ, ასევე არაფორმალურ გარემოშიც. გავიხსენებ წინა სადღესასწაულო სამზადისებს, საკლასო, სასკოლო და სარაიონო ღონისძიებების მზადების პროცესებს, ექსკურსიებს, სადაც ყველა ერთად ჩართულია დიდი ხალხით, მონდომებით და ინტერესით.

სიამოვნებას მანიჭებს ჩემს მოსწავლეებთან გატარებული დრო, თითოეული გაკვეთილი და მათი მცირედი წარმატებაც კი მამბუნებებს.

შეგიძლიათ, ერთგვარი რჩევა კოლეგებს, როგორ მოექცნენ, თუ კლასში სსსმ ან შშმ მოსწავლე ჰყავთ?

-პირველ რიგში, აუცილებელია ბავშ-

საქართველოს პედაგოგთა და მეცნიერთა თავისუფალი პროფკავშირი (სპმთპ) ულოცავს სსსმ ქ. დედოფლისწყაროს №2 საჯარო სკოლის სპეციალურ მასწავლებელს ირინა ფიროსმანაშვილს განათლების, მეცნიერების, კულტურისა და სპორტის მინისტრის ბრძანებით სტატუსის ამაღლებას, რომელიც პირველი ნამყვანი სპეციალური მასწავლებელია ზოგადსაგანმანათლებლო სისტემაში.

ვების სიყვარული, საქმიანობა ერთგულება, დიდი პასუხისმგებლობის გრძობა და შეუწელებელი ყურადღება. ასევე, მნიშვნელოვანია მოსწავლისათვის ადეკვატური სასწავლო გარემოს შექმნა, პოზიტიური ურთიერთობების ჩამოყალიბება თანატოლებთან. გასათვალისწინებელია სირთულეების დროს წინააღმდეგობების გადალახვისადმი მზადყოფნაც. კოლეგებს გაუზიარებ საკუთარ გამოცდილებას და ვურჩევ აქტიურად გამოიყენონ მასწავლებელთა პროფესიული განვითარების ეროვნული ცენტრის, განათლებისა და მეცნიერების სამინისტროს მიერ გამოცემული ლიტერატურა; მუშაობის პროცესში ძალიან მენებარება ინტერნეტი მოძიებული მასალები, სასურველია სიახლეების ერთმანეთისთვის გაზიარებაც. წარმატების მისაღწევად უფალესად საჭიროა სისტემატიური მუშაობა საკუთარ თავზე და კვალიფიკაციის ამაღლებაზე ზრუნვა.

-სსსმ ბავშვთა რაოდენობა ყოველწლიურად მატულობს. რით ახსნით ამას?

- დიას, მათი რაოდენობა მატულობს და ამას სხვადასხვა ფაქტორი განაპირობებს. ადრე ოჯახები ძალადუნდნ ასეთ ბავშვებს, დღეს ეს დამოუკიდებელია მკვეთრად შეიცვალა, თუმცა, ისევ არიან მშობლები, რომლებთანაც მუშაობაა საჭირო. უნდა დავარწმუნოთ ისინი, რომ გრძელვადიან პერსპექტივაში შედეგი მოსალოდნელია, მაგრამ ამას დიდი ნებისყოფა, შრომა, მუდმივი და კომპლექსური დაკვირვება და მკურნალობა საჭიროდება. ჩემს პრაქტიკაში ასეთი შედეგი უკვე დამდგარია: პირველი კლასიდან მეშვიდე კლასამდე ჩემთან ერთად მეორე სკოლის მთელი პედაგოგიკური და ლანა თეთრადის მშობლები ვიბრძვი ლანას სოციალიზაციისათვის, რომელიც დღეს საზოგადოების სრულფასოვანი წევრია.

პროგრესს. რა თქმა უნდა, ჩემთვის და ყველა მასწავლებლისთვის უდიდესი სტიმულია, როცა ვხედავთ ჩვენი შრომის თვალსაჩინო შედეგებს. მინდა წარმატება ვუსურვო კოლეგებს შრომით საქმიანობაში ქვეყნისა და მომავალი თაობის საკეთილდღეოდ.

მანამ, სანამ მინისტრის ბრძანება მოვიდოდა, მას ირინას, როგორც პროფესიონალის, არაერთი წარმატება უძღვეოდა წინ. 2019 წელს საქართველოში პირველად ჩატარდა წლის საუკეთესო სპეცმასწავლებლის კონკურსი, სადაც ირინამაც მიიღო მონაწილეობა, პირველი ადგილი დაიკავა და წლის საუკეთესო სპეციალურ მასწავლებლად აღიარეს. დაჯილდოება 2020 წლის 2 მარტს შედგა თბილისის მასწავლებელთა სახლში. შემდეგ პანდემიამ შეაჩერა პროცესები და მინისტრის ბრძანება ირინასთვისაც ძალიან მოულოდნელი იყო, თუმცა, დიდი სიხარული და სიამაყე მიანიჭა. ამასთან, დიდი პასუხისმგებლობის გრძობაც გაუჩინა.

-მართლაც, ეს მოულოდნელი სიხარული იყო და პასუხისმგებლობაც მეტი დამეკისრა. თუმცა, მინდა, ვთქვა, რომ მე, ერთი ადამიანი, როგორც გინდა განათლება გამოცდილება მქონდეს, ასეთ შედეგებს ვერ მივაღწევდი, რომ არა იმ ადამიანების მხარში დგომა, ვისთანაც ეს საქმე მაკავშირებს. მადლობა რესურსცენტრს და მის ხელმძღვანელს ეთერ დავითაშვილს, რომელიც მთელ სისტემაში გამორჩეულად უწყობს ხელს ინკლუზიური განათლების განვითარებას, მადლობა ჩემი სკოლის დირექციას, დირექტორს ლალი იაკობიშვილს და მულტიდისციპლინარულ გუნდს, ასევე, სკოლამდელი და სკოლისგარეშე საადმინისტრაციო ცენტრის დირექტორს მაია ყოჩიაშვილს და

ქვეყანაში სპეციალური მასწავლებლების დეფიციტია, რას ფიქრობთ ამის შესახებ?

-ეს ნამდვილად ასეა და ამ მდგომარეობას თავისი სუბიექტური და ობიექტური მიზეზები აქვს. პირველთაგან გამოვყოფდი, ზოგ შემთხვევაში, მასწავლებლების სუბიექტურ დამოკიდებულებას ინკლუზიური განათლებისადმი, მუშაობის სირთულისადმი. რაც შეეხება ობიექტურ მიზეზებს, მათი აღმოფხვრის მიზნით ვისურვებდი სპეციალური მასწავლებლის პროფესიული განვითარების და კარიერული წინსვლის სქემის დამტკიცებას, რაც აუცილებლად შეუწყობს ხელს ამ პროფესიის პოპულარიზაციას.

მოტივაციის სახით რას ეტყვიან კოლეგებს — ბევრი სირთულის მიუხედავად ამ პროფესიისთვის მსახურება რას ნიშნავს თქვენთვის?

-ამ პროფესიის მსახურება ჩემთვის ნიშნავს ბევრი პირადულის გვერდზე გადადებას, თავდაუზოგავ შრომას და, რაც მთავარია, ბავშვების სიყვარულს. ძალიან მნიშვნელოვანია, როცა მოსწავლე გრძობს შენს დამოკიდებულებას და სიტბოს. ასევე აღსანიშნავია მშობლის მადლიერი თვალები, როდესაც ის ხედავს მისი შვილის აღზრდა-განვითარებაში

საქართველოს პედაგოგთა და მეცნიერთა პროფკავშირის მხარდაჭერისა და თანადგომისათვის,-

ამბობს ქალბატონი ირინა. ირინა თავის ცოდნას და გამოცდილებას სკოლის მოსწავლეებთან ერთად სკოლამდელი აღზრდის ბავშვებსაც ერთგულად ახმარს. ის სკოლამდელი და სკოლისგარეშე საადმინისტრაციო ცენტრის ინკლუზიური განათლების სპეციალისტია და მუნიციპალიტეტის 17 ბაღს ემსახურება, ის მთელ ქსელში ინკლუზიური განათლების დაგეგმვა-განხორციელებას ხელმძღვანელობს. ირინა მუდამ მზად არის, თავისი გამოცდილება უანგაროდ გაუზიაროს კოლეგებს ჩვენი და სხვა მუნიციპალიტეტებიდანაც კი, რომლებიც ონლაინ-რეჟიმში ხშირად უკავშირდებიან მას. ასე რომ, ირინა ფიროსმანაშვილს, როგორც იტყვიან, ერთი წუთი მოცლა არა აქვს, მაგრამ თავის გარემომცოვებისათვის სიტბოსა და სიყვარულის გასაცემად მანაც პოულობს დროს. ამიტომ, მისი ცხოვრება = ურთიერთსიყვარულითაა გაჯერებული, რაც მას = აბუნებურებს. ვუსურვოთ წარმატებები ქალბატონ ირინას პროფესიულ საქმიანობასა და პირად ცხოვრებაში.

ნაირა გორაშვილი

რა არის ინკლუზიური განათლება?
ინკლუზია არის საგანმანათლებლო მიდგომა და იდეა, რომლის ფარგლებშიც განათლების სისტემა უზრუნველყოფს ყველა ბავშვის თუ მოზარდის ხარისხიან განათლებას სკოლაში, ზოგადსაგანმანათლებლო და პროფესიული სწავლების დაწესებულებებში იმის მიუხედავად, თუ რა ფიზიკური, შენეებებითი, სოციალური, ემოციური, ლინგვისტური, ეთნიკური, რასობრივი, რელიგიური თუ სხვა თავისებურება ახასიათებთ მოსწავლეებს.
ინკლუზიური განათლების ამომავალი დებულებაა, რომ ყველა იბადება ერთმანეთისაგან განსხვავებული, მაგრამ თანასწორუფლებიანი და რომ, მიუხედავად განსხვავებულობისა, ყველა მოსწავლე უზრუნველყოფილი უნდა იქნას თანაბარი შესაძლებლობებით.

სსსმპ - სპეციალური საგანმანათლებლო საჭიროების მქონე პირი.
 შშმპ- შეზღუდული შესაძლებლობის მქონე პირი.

„ქართველი ყველგან ქართველია“...

/მე-6 გვერდიდან/

მე უკვე კარგად ვიცოდი თურქული. დავინყე 3 ინსტიტუტში მუშაობა და, პარალელურად, მუნიციპალიტეტის ხალხისთვის გახსნილ კურსებზე რუსულის სწავლება, კვირაში 7 დღე, 14 საათი. ისე დავრბოდი, როგორც ქარაშოტი. მადლობა ჩემს მეუღლეს, სულ გვერდში მედგა.

სანამ ჩემი შვილი მელიკე-თამარი სკოლაში მივიდოდა, სულ თან დამყავდა, წყნარად იჯდა და მისმენდა, მერე სკოლაში მივიყვანეთ და მართო შაბათ-კვირას დავდიოდით ერთად, ჩემი ლამაზი კუდი, - ასე ვეფერებოდი.

ყოველ წელს შემქონდა განცხადება მუნიციპალიტეტში, ძალიან მინდოდა ოფიციალური სტატუსით ქართული ენის კლასის გახსნა, მაგრამ იმ პერიოდში თურქეთს დიდი პრობლემები ჰქონდა ქურთულ ეთნიკურ მოსახლეობასთან დაკავშირებით და ქართველებს თუ მისცემდნენ თავიანთ ენაზე სწავლა-განათლების უფლებას სახელმწიფო სისტემაში, ეს გამოიწვევდა პრობლემებს, მე ასე მისხნიდნენ.

ამიტომ კარამურსელში, მუნიციპალიტეტის შენობაში მოგვეცეს ერთი დიდი ოთახი და კვირაში ორი დღე, სამ-სამი საათით 2011 წელს დავინყეთ მეცადინეობა ქართულად.

ჩემი მოსწავლეები იყვნენ: ზეჟი ართან ვარდიშვილი- ჟურნალისტი, რეიჰან ქესქინი-მასწავლებელი, ომარ ქესქინი - მასწავლებელი, სეიჰან ართანი - სახელმწიფო ხაზინის მოხელე, ჰუსეინ ქარაჯანი — მშენებელი ინჟინერი, ოსმან დემირი მჭედლიძე-კონდიტერი.

ისევე გამოგვკარგეს გაზეთებში, ადგილობრივ ტელევიზიაში გადაგვიღეს, აზრზე არ ვარ, საიდან გაიგო საქართველოს დიასპორამ, გამოგვიგზავნეს უფასოდ უამრავი წიგნი. 2012 - 2013 წლებში უკვე იზმითი ქოჯაელის მუნიციპალიტეტმა ოფიციალურად სერტიფიკატით გავვიხსნა კლასი.

სამწუხაროდ, საქართველოდან გამოგზავნილი წიგნები ვერ გამოვიყენეთ. ეს წიგნები დანერილია საზღვარგარეთ მაცხოვრებელი ქართველებისთვის და მათი შვილებისთვის, რომლებიც, ალბათ, ბოლო ხანებში არიან წასულები და, ასე თუ ისე, იციან ახალი ქართული.

ჩემი ქართველების წინაპრები 200-400 წლის წინ არიან თურქეთში ჩარჩენილები ან ჩამოსახლებულები, ამიტომ ჯერ მე მომიწია მათი დიალექტის შესწავლა. მართალია ყოველ სიტყვას ვწერდი დაფაზე და ახალი ქართულით ვასწორებდი, ბოლოს და ბოლოს, მაინც თავის ენაზე მომაქციეს, კარგად იციან, მაგალითად, როგორ ხარ, მაგრამ წლების მერეც კი ასე მკითხულობენ: კაი ხარა თუ?

ერთმა 90 წლის მოსწავლე ბებია, რომელიც შვილიშვილით იყო მოსული, ასე მითხრა, რა ენაზე ლაპარაკობ, შვილო, ეს გურჯული არ არისო. დღემდე ვაგრძელებთ გაკვეთილებს ქალაქ გოლჯუქში, რომლის მოსახლეობის 95 პროცენტი ქართველია, პატარა საქართველოა თავისი ულამაზესი ქართველებით.

წელს ვნახოთ, მინდა, რომ უფრო ახალგაზრდები მოვიდნენ სკოლებში. მეშვიდე-მერვე კლასებში უკვე შეიტანეს, როგორც შერჩევითი ენა, უნივერსიტეტებშიც გაიხსნა 4-წლიანი ქართული ენის ფაკულტეტი. ერთი სიტყვით, ბედნიერი ვარ ასეთი წინსვლით, როგორც ბებია მითხრა, ქართველი ყველგან ქართველია.

„ჩაჯარდნილი ვარ უძირო ჭაში და
„ფრთები ძირში მაქვს მომსწერული,
სჯობს დაჟამთაჟრო ბედთან თამაში,
რომ მოვაფერო სულს ეს სსეული,
რომ მოვიფრინო მთელი საქართო.“
- სვედის მიღმა რა იმალება?

-რაც შეეხება სვედას, იყო, არის და ყოველთვის იქნება. მენატრება სამშობლო, ჩემი საქართველო და ჩემი სოფელი, ყოველთვის მენატრება, გულის ნახევარი მანდ დამრჩა.

- „სიცოცხლე ზეიმი როდია,
როდისმე სიძარტლეს მოგწერ,
მოგწერ რომ გამიტება ცრემლები,
რომ სულში უწყვეტი ბიხდია“

-ეს სტრიქონები თქვენი ლექსიდანაა. მაინც როგორია ცხოვრება?

-ცხოვრება ძნელია, მაგრამ მაინც საჭიროა ბრძოლა, სიმწიფეების გადალახვის გარეშე არ არსებობს წინსვლა, განვითარება და გაზრდა...

-„უცნაურად ამითრთოდა გული,
ცას უცნაურს, მზის დიმილით ვხედავ,
და ჩემს სულშიც დგება გაზაფხული“

-თქვენ და სიყვარული...

-სიყვარული ჩემთვის, პირველ რიგში ამაგია, სიკეთისთვის დახარჯული ამაგი, მიყვარს სიცოცხლე და ყველა, ვინც პირველ რიგში სიცოცხლეს და სილამაზეს სიკეთის თესვით უფრთხილდება.

„იმ მეცხაღვით გაგიფრინდი, გაზაფხულზე უკან დაბრუნებას რომ იმედოვნებდა...“ როგორია ემიგრანტის ცხოვრება?

-ემიგრანტობა ჩემთვის ძნელია, ვერ შეგეგუე, სულ დაბრუნებაზე ვფიქრობ და ვოცნებობ. იმედია, ოცნებები როდისმე ამისრულდება...

p.s. ბაზაში დასაბუთდად მზად იყო, როდესაც ბავიგით, რომ მანა ნიკლაუსის პირველი პოეტიური კრებული გამოიცა „მე დავბრუნდები“. წიგნი დაიბეჭდა გამომცემლობა „კალმოსანში“.

ახლო მომავალში, იხილავთ წიგნის მალაზიებში. აქვე ვთავაზობთ რედაქტორის წინასიტყვაობას: „წარმოგიდგინეთ საინტერესო ხელოვნება - მანა ნიკლაუსის პირველი წიგნი, რომელიც მისი ლექსების კრებულს „მე დავბრუნდები“ - ასეთი სათაური ბანიზრასა ემიგრანტთა ავტორმა საქართველოში წიგნისთვის.

სამაგოდ მოცულობითი გამოვიდა წიგნი, სხვადასხვა წლებში დაწერილი ლექსებით მანა ნიკლაუსის ესმინება საზოგადოებას და საკუთარ გულის დადოვს გაანდოვს. რომანტიზირებას ახდენს მოვლენათა და ფაქტთა, გააჩნია მძაფრი ნოსტალგია საზოგადოებრივ მონათრევის, გარდასულ დროთა ჰომიტიკურ და ნებატიკურ მხარეებზე საუბრობს ავტორი, ცდილობს, რომ ოპტიმისტი იყოს და განვიღიწი წლები ოპიკ-ტურად შეაფასოს. ავტორისთვის თამასაც ენა, ასევე, მამოზრობისა და თავისუფლების თემატიკა სრას მის პოეზიაში.

ჩემი ლექსებისა და გამართულია, როგორც აზრობრივად, ისე სტრუქტურულად, თუმცა რამდენიმე ლექსში დარღვეულია თხრობის დინამიკა და სუსტი სარიტომო სიტყვათშეთანხმებები არის წარმოგვიჩინი.

მანა ნიკლაუსის შინაგანი სამყაროს გამოხატულება მისი პოეზია, ისეთი უშუალო და გუნებრივი თხრობის სტილი, რომ გითხვავს ალტიმეზული მიხვევა ავტორს ოცნებათა უსასრულოებაში. დარღობს ავტორი, განვიღი ცხოვრებას იხსენებს, საზოგადოებრივ დასჯილ ბარამოებზე ამხვილავს ჭრა-დებებს; იხსენებს ბავშვობას და ტავილ მოგონებებს და, მიუხედავად იმისა, რომ უკვე მრავალი წელია უცხოეთში ცხოვრობს, საზოგადოებრივ დაბრუნების სურვილი მოსვენებას არ აძლავს.

სიყვარულის თემა იმდენად სათუთი და საინტერესოა მის პოეზიაში, რომ გითხვავს უსათუოდ იბრძობს ავტორის შინაგან სამყაროს, დარწმუნება იმაში, რომ სიყვარულითა და სიკეთით სავსე აღამიანი წერს ამ სტროფებს.

პოეტიური კრებული „მე დავბრუნდები“ საინტერესოა. გითხვავს დიდ სიამოვნებას მიიღებს მანა ნიკლაუსის ლექსების წაკითხვით და ვფიქრობთ, რომ დადებითად შეაფასებს საზოგადოება მის პირველ წიგნს.“-წერს წიგნის რედაქტორი გორგინაძე (ლევან გორგინაძე).

ავტორს და მის წიგნს ვუსურვებთ წარმატებას, შემოქმედებით განვითარებას და მკითხველის სიყვარულს! ინგა შიოლაშვილი

გოდერძი, გია აბულაშვილები, ეთერ ფიცხელაური ოჯახთან ერთად იუნყებიან უახლოესი მეგობრის თანგზი ბიორბის ქი იაკობიშვილის მოულოდნელ გარდაცვალებას და თანაგრძობას უცხადებენ მეუღლეს ნინო ნატროშვილს, შვილებს: თამარ და გიორგი იაკობიშვილებს, დას მარგო იაკობიშვილს და მთელ ოჯახს.

გოდერძი, ირმა, ირინა, ნინო იაკობიშვილები ოჯახებით მწუხარებას გამოვთქვამთ თანგზი იაკობიშვილის გარდაცვალების გამო და თანაგრძობას ვუცხადებთ ნინო ნატროშვილისა და მარგო იაკობიშვილის ოჯახებს.

მადლიერება!

ქალი ყველა ასაკში ლამაზი-ამბობენ. ყოველ შემთხვევაში, ქალებს გვსურს, რომ ყოველთვის კარგად გამოვიყურებოდეთ. სარკეში ჩახედვისას საკუთარი ანარეკლის არ გვემინოდეს და ღიმილის მიზეზიც ხშირად გვექონდეს. საკუთარ თავში დარწმუნებული ქალი ხომ ბედნიერებასა და სითბოს ასხივებს, პოზიტივი კი დაგამდებია გარშემომყოფთათვის. ეს კი სილამაზის სალონების გარეშე წარმოუდგენელია. ჩვენს რაიონში არის ერთი ასეთი „სილამაზის ჯადოქარი“ - ირმა ბადრიშვილი. მის ხელებს სასწაულების მოხდენა შეუძლია. ბევრ ახალგაზრდა გოგონას გარდატეხის ასაკში მოუგვარა აკნეს პრობლემა და მოუწერია სახის კანი. ასაკოვან ქალებს ეხმარება ნაოჭების წინააღმდეგ ბრძოლაში. მაღალ პროფესიონალიზმთან ერთად მისი საოცარი სითბო და ადამიანებთან ურთიერთობის ხელოვნება აჯადოვებს მასთან მისულ ადამიანებს. ამ ფაქტორის გამო, მისი მომსახურების მიღების მსურველთა რიგიც საკმაოდ გრძელია და წინასწარი ჯავშნის გარეშე მასთან მოხვედრა შეუძლებელია.

მადლიერი მომხმარებლების სახელით, გვინდა, საჯარო მადლობა გამოვუცხადოთ მას. დიდხანს სიცოცხლე და ჯანმრთელობა ვუსურვოთ ჩვენს საიმედოდ.

უახლოესი მეზობლები: მარინა და გურამ მოლაშვილები, ვაჟა და სოსო ნატროშვილები, ზიზი და ვალერი ყოჩიაშვილები, გია და ნანა ჯანაშვილები, მირიან პოპიაშვილი, თამრიკო ჯანაშვილი, ვიოლა და ლია რობიტაშვილები, ნინო ნატროშვილი ოჯახებით იუნყებიან
თანგზი ბოსტოლანაშვილის გარდაცვალებას და თანაგრძობას უცხადებენ განსვენებულის ოჯახს.

დედოფლისწყაროს მუნიციპალიტეტის კულტურის ცენტრის თანამშრომელი თანაგრძობას უცხადებენ ნონა ჯიბლაშვილს მამის მინილ (მინო) ჯიბლაშვილის გარდაცვალების გამო.

ლალი ბოჭორიშვილი, ჯიმი, გია და ლია ალუღიშვილები ოჯახებით თანაგრძობას უცხადებენ ნონა, ანა, ნინო, ლევან და თეკლა ჯიბლაშვილებს მამის და პაპის მინილ (მინო) ჯიბლაშვილის გარდაცვალების გამო.

მადლენა ყოჩიაშვილი, ეკა და მაკა აფციაურები, ნაზი მოსამვილი, ილიკო ბიკაშვილი იუნყებიან თანგზი იაკობიშვილის გარდაცვალებას და სამძიმარს უცხადებენ ნინო ნატროშვილს, გიორგი და თამუნა იაკობიშვილებს მეუღლისა და მამის გარდაცვალების გამო.

თანაკლასელები: ციური ხუციშვილი, ციკო ტუხაშვილი, ნელი ყოჩიაშვილი, ლალი ავსაჯანიშვილი სამძიმარს უცხადებენ ნინო ნატროშვილს მეუღლის თანგზი იაკობიშვილის გარდაცვალების გამო.

კაკო სამუქაშვილის და მეველედ გიგოლაშვილის ოჯახები იუნყებიან თანგზი იაკობიშვილის გარდაცვალებას და თანაგრძობას უცხადებენ ნინო ნატროშვილს მეუღლის, გიორგი და თამარ იაკობიშვილებს მამის გარდაცვალების გამო.

ეგული და დიმიტრი ყოჩიაშვილების ოჯახი თანაგრძობას ნინო ნატროშვილს და მის შვილებს მეუღლისა და მამის თანგზი იაკობიშვილის გარდაცვალების გამო.

მადლენა ყოჩიაშვილი, ეკა და მაკა აფციაურები, ნაზი მოსამვილი, ილიკო ბიკაშვილი იუნყებიან თანგზი რობიტაშვილის გარდაცვალებას და თანაგრძობას უცხადებენ თებრო აფციაურს, ირმა და გოგიტა რობიტაშვილებს მეუღლისა და მამის გარდაცვალების გამო.

2020 წლის ნომინაციაში „ჩვენი დროის ადამიანები“ პირველი ოცეულის ნომინანტთა სახელით გოდერძი გონაშვილი, გივი ღვინიაშვილი და ნიკოლოზ ბენიანიძე ღრმა მწუხარებით იუნყებიან ამავე ნომინაციის ნომინანტების თანგზი იაკობიშვილის და მარგო რობიტაშვილის გარდაცვალებას და თანაგრძობას უცხადებენ მათ ოჯახებს და ახლობლებს.

სოფლის მეურნეობის სამმართველოს ყოფილი თანამშრომლები ივერი ჭუჭულაშვილი, ზურა თეთვაძე, ჯემალი კვანჭილაშვილი, თამაზ ჯანაშვილი, ზურიკო ტოკლიკიშვილი, მერაბ ფიროსმანაშვილი, ნანა აფციაური, ნანა ჭიჭინაძე, მაცყალა მამულაშვილი, თამრიკო პაპიაშვილი თანაგრძობას უცხადებენ მეუღლეს თებრო აფციაურს, შვილებს ირმა და გოგიტა რობიტაშვილებს მარგო რობიტაშვილის გარდაცვალების გამო.

გაზეთ „შირაჟის“ რედაქციის თანამშრომლები იუნყებიან ერთგული მკითხველის მარგო რობიტაშვილის გარდაცვალებას და თანაგრძობას უცხადებენ გარდაცვლილის ოჯახს.

ამაოების გაზარი

იუმორესკა

„ქალაქის შუაგულში მდებარე ბაზარს არემონტებინ და ბარამპაჭრობასაც ბარამპაჭრობა“ - მეხივით გავარდა ეს ხმა მოვარეებს შორის. აქამდე ანეტა ბებო თავის შექმნილ მეგობრებთან ერთად საათობით იჯდა გარეთ. ზამთრის სუსხიან დღეებს ფეხებშია ჩადგმული ძველი „ვედრის“ იმედად ატარებდა, სადაც შემის ორი-სამი ნაჭერი საათობით ხრჩოლავდა და კვამლთან ერთად სითბოთიც „ანები-რებდა“. ბევრმა ვერ გაუძლო ასეთ ყოფას.

მეგობრები თანდათან შემოეცალნენ ანეტას. ის კი ჯიუტად იჯდა გარეთ და ხან მწვანის ჰყიდდა, ხან ყველს, ხან „ჭიჭყინას“. გამელელ-გამომელელს ათვალთვლებდა, გამოელაპარაკებოდა მათ და ჭრელა-ჭრულა ამბებსაც იგებდა. მის გარშემო, ღია ცის ქვეშ, ქარი ზამთარ-ზაფხულ დათარეშობდა, დაუცველ პროდუქტებს „დავლურს ჩამოუვლიდა“ და სიყვარულით მტვერსაც შეაყრიდა. ანეტა კი მყიდველს წარბეჭედებდა უმტიციტებდა, რომ მისი პროდუქტი შეუდარებლად სანდო და სუფთა იყო...

გარეგანობის გაუქმების ამბავმა სიმართლი დაუარა ტანში. თანამოვარეები ამშვიდებდნენ, რომ რეაბილიტირებულ, სუფთა გარემოში ვაჭრობა ბევრად კარგი იქნებოდა, სიცხე, სიცხე და ანტისანიტა-

რიაც აღარ შეანუხებდა. გულის სიღრმეში ეს კი მოსწონდა, მაგრამ მას სხვა „მუცლის გერემა“ ჰკლავდა - გარეთ გადასახადს არავინ სთხოვდა!

ბაზრის შიგნით მაინც შეიყვანეს. ახალ და სუფთა დახლზე დღიური გადასახადი დაუნესეს. პროდუქცია ახლა სუფთა იყო, მაგრამ ძვირი. მყიდველი მოაკლდა, გამველ-გამომველსაც ძველებურად ვეღარ ხვდებოდა, „თვალს წყალს ვეღარ ალევინებდა“.

ახლა სხვები ისხდნენ გარეთ და მასთან ხალხს აღარ უშვებდნენ - „მტიციტე სჯე-როდა“ თავისი ვერსიის.

ყველაფერს ახალ დროებს აბრალებდა და ძველ დროს მისტიროდა.

თავდაცვითი ძველი ყაიდის ქალი იყო. კარგი სამსახურის და ფულის ყადრი რომ იცოდა, აი, ისეთი. არაერთი ორგანიზაციის ბუღალტერი იყო მოღარედ ნამუშევარს დიდად არ ებიძგებოდა ბაზარში დგომა და ვაჭრობა, მაგრამ გაჭირვებამ ასე ინება. მერე ფულს გემო აქაც გაუგო. იაფად ყიდულობდა და ძვირად ყიდდა. ზოგს წონამიც ატყუებდა - აბა, რა ექნა, მართლა კაპიკების გამო აქ დგომას რა აზრი ექნებოდა? გუნებაში ძველად გაგონილი ფრაზა ასხენდებოდა - ვაჭრობაში ფულიაო. ახლა, ბაზარში ნაშოვნის ფულით შვილიშვილის სწავლას აფინანსებდა.

ერთ დღეს ახალგაზრდა გოგონა შემოვიდა ბაზარში და მისი დახლისკენ გაემართა. გაუკვირდა ანეტას. მასთან დიდი ხანია, ასეთი ღიმილიანი სახით არავინ მისულა. შვილის კლასელი გამოდგა.

გამოელაპარაკა, მოიკითხა და მარწყვი მისგან იყიდა.

ერთი კილოგრამი ამინონე, ანეტა დეიდა, ბავშვებისთვის მიწადა, ხომ კარგი მარწყვია?-ჰკითხა დეამ.

ახალი მარწყვია, შვილო, დღეს დილით მოიტანეს - დაამედა ანეტამ და დასძინა: - აი, ნახე, ცოტას კიდევ დაგიმატებ, ეს ჩემს ანგარიშში შენს შვილებს ნაუღ!

სასწორი მომართა და სანამ ასანონად გამზადებულ მარწყვს დადებდა, ელექტრო სასწორის ციფერბლატმა გაურკვეველად დაიწყო თვალის პაჭუნა. „ხან ინთება, ხან-ქრება, მენი კი დავაყარე ამ ახალ ტექნიკას. იმ გირებს ისე კარგად ვმბარობდი, მილიგრამებსაც კი არავის ვაკლებდი“ - აწუნუნდა აქეთ გამყიდველი და იქეთ სასწორი, პატრონისგან არაერთგზის ნატანჯი. „კიდევ კარგი, მაგას ენა არ აქვს, თორემ რამდენსართულიანს შეუკურთხებდაა“ - ახითხითდნენ გარშემო მყოფები. „სასწორს დააბრალე, მიდი, ძველად განა ვინმეს ატყუებდა?“ - რეპლიკა ესროლეს შუახნის ასაკს გადაცილებულმა კაცებმა, დროის გასაყვანად ბანქოს რომ თამა-

შობდნენ. მეზობლებს აღმაცერად გადახედა და პასუხის გასაცემად მოეშადა, მაგრამ აღარ დასცალდა.

ამ განამანაში სხვა მყიდველი ჩადგა რიგში. დეამ ფული მიანოდა და, რომ შეხედა, მისთვის აღარ ეცალათ, ხურდას აღარ მოუცადა. შერცხვა, გამყიდველმა ხომ შვილებისთვის ზედმეტი გრამებიც „უფეშქაშა“.

სახლში მისულ დეას მარწყვი ეცოტავა. ანონა და, შოი, საოცრებავ, 1 კილოგრამის ნაცვლად ხელში ნახევარი კილოგრამი შერჩა! აღარსად იყო ანეტას ანგარიშში დამატებული „საფეშქაშე“ მარწყვიც.

გამწარებულმა დეამ სახლიდან უცებ ჩამოირბინა ბაზარში და ამინონე უკან მიუბრუნა მარწყვი ანეტას. გოგონებულსა და ნირშეცვილს ხმის ამოდებაც არ აცალა, ისე მიახალა - ამაოებათა ბაზარში ხართ ყველა!

ამაოების ბაზარში კი კვლავ გაისმოდა სიცხილი, ღრეჯა, თუთუნის ნევა და აყალ-მაყალი.

„ჩვენ რას ნავილებთ იმქვეყნად, სხვას არა ნაუღია რა“ - ბაზრის გარეთ მდგარ რომელიღაც მანქანაში ხმაღალა მღეროდა მაგნიტოფონი...

ინგა შიოლაშვილი

24 მარტი ტუბერკულოზთან ბრძოლის დღეა

ტუბერკულოზი განკურნებადი ინფექციური დაავადებაა, რომლის დამარცხება შესაძლებელია სწორი მკურნალობით. მიუხედავად ამისა, იგი დღემდე რჩება ინფექციური დაავადებებით სიკვდილიანობის წამყვან მიზეზად. ჯანდაცვის მსოფლიო ორგანიზაციის (ჯანმო) მონაცემებით ტუბერკულოზით ყოველდღიურად ავადდება 30 000 და იღუპება 4 500 ადამიანი. საქართველოში „ტუბერკულოზის მართვის სახელმწიფო პროგრამა“ ხორციელდება, რომლის მიზანი ტუბერკულოზით ავადობის, სიკვდილიანობის და საზოგადოებაში ინფექციის გავრცელების შემცირებაა. დღეის მდგომარეობით მეთვალყურეობის ქვეშ არის 2 400 პაციენტი. 2000 წლის შემდეგ მსოფლიოში ტუბერკულოზის დროული დიაგნოსტიკისა და მკურნალობის შედეგად შესაძლებელი გახდა 63 მილიონი ადამიანის გადაარჩენა.

რამდომარეა, ამ მიმართულებით ჩვენს ადგილობრივ კონტროლში, ამ კითხვაზე დედოფლისწყაროს რეგიონალური ჯანდაცვის ცენტრის ფთიზიატრიული განყოფილების უფროსი, ფთიზიატრი ცირა ლაპიაშვილი ბავშვებს ასაუბნებს.

„ქალბატონო ცირა, ტუბერკულოზის დღესთან დაკავშირებით ვიკვლევთ დაავადების სტატისტიკას, რა მდგომარეობაა ამ მხრივ ჩვენს მუნიციპალიტეტში(ცვესმის, რომ ეს ინფორმაცია კონფიდენციალურია იდენტიფიკაციის მხრივ), მაგრამ მხოლოდ ციფრებს გთხოვთ, დღეს რამდენი ადამიანი აღნიშნული დაავადებით ჩვენთან, ეს რიცხვი როგორია წინა წლებთან შედარებით(მზარდი თუ კლებადი?) და რაიმე საშიშროებას ხომ არ წარმოადგენენ საზოგადოებისთვის? (ანუ ღია ფორმით ხომ არ გადაადგილდებიან ხალხში), რა მექანიზმით კონტროლდებიან ამ შემთხვევაში და რა შემაკავებელი რეგულაცია არსებობს მათთვის?“

„უპირველესად უნდა აღინიშნოს, რომ წინა წლებთან შედარებით კლებდა ტუბერკულოზის აქტიური შემთხვევების. 1995 წლიდან მუშაობს საქართველოში ტუბერკულოზის ეროვნული პროგრამა. თუ წინა წლებში იყო საშუალო 40-45 ავადმყოფი წლის განმავლობაში, ბოლო წლებში ეს მონაცემები ასე გამოიყურება: 2015წ-21 ავადმყოფი, 2016-16, 2017-18, 2018-17, 2019-14, 2020-14. ამჟამად მკურნალობის კურსს გადის 4 სენსიტიური და ერთი რეზისტენტული ფორმით დაავადებული პაციენტი. მკურნალობის დაწყებიდან 2-3 კვირის შემდეგ ავადმყოფი გარემომყოფთათვის საშიშროებას არ წარმოადგენს, რა თქმა უნდა, ამისი დადასტურება ხდება ბაქტერიოლოგიური კვლევების საფუძველზე. ავადმყოფი მედიკამენტებს იღებს ექთნის უშუალო მეთვალყურეობის ქვეშ, ხორციელდება მასზე მკაცრი მონიტორინგი, ამას უზრუნველყოფს DOT სტრატეგია, რომელიც ამჟამინდელი ეპიდსიტუაციიდან გამომდინარე, ხორციელდება სპეციალური აპლიკაციით, ვიდეოთვალის მეშვეობით. ამას აკონტროლებს დამყოლობის რეგიონალური სამსახური, იქ, სადაც არ არის წვდომა ინტერნეტზე, პაციენტს დროებით მფლობელობაში გადაეცემა მობილური ტელეფონი, რომელშიც ჩატვირთულია აღნიშნული აპლიკაცია და DOT კონტროლი, ანუ მედიკამენტების მიღება ექთნის უშუალო მეთვალყურეობის ქვეშ ამ სისტემით ხორციელდება. სრული გამოჯანმრთელებისთვის საჭიროა მკურნალობის კურსის ბოლომდე დასრულება, ვინაიდან ეს კურსი არც ისე მცირე დროის განმავლობაში მიმდინარეობს, (სენსიტიური ტუბერკულოზის შემთხვევაში 6 თვე, ხოლო რეზისტენტულის-16-18 თვე) სახელმწიფო ახორციელებს პაციენტების ფინანსური ნახალების პროგრამას, რეზისტენტულ პაციენტებს უფინანსდებოთ ტრანსპორტირების ხარჯებიც, რაც კიდევ უფრო ამცირებს შესაძლო კონტაქტებს საზოგადოების ჯანმრთელ ნაწილთან და უზრუნველყოფს როგორც პაციენტის, ისე მისი გარემომყოფების დაცულობას. ტუბერკულოზის ეროვნული პროგრამის მიხედვით, აქტიურად მიმდინარეობს ტუბ. კონტაქტში მყოფი პირების კვლევა, ამ კვლევის არეალი 2020 წლიდან საგრძნობლად გაფართოვდა. ყველაფრის მიუხედავად, რა თქმა უნდა, არსებობენ ე.წ. ურჩი პაციენტები, რომლებიც იმყოფებიან დამყოლობის სამსახურის მუდმივი მეთვალყურეობის ქვეშ. თუ დადგინდა ვადებში პაციენტს არ ჩაიტარებს შესაბამის გამოკვლევებს და მკურნალობას, ეს გარემოება განიხილება აღნიშნული პირის მიერ სავალდებულო გამოკვლევაზე საბოლოო უარის თქმად, რაც საფუძველი ხდება „ტუბერკულოზის კონტროლის შესახებ“ საქართველოს კანონით გათვალისწინებული არანებაყოფილობითი იზოლაციის ღონისძიებების გამოყენების დაწყებისა. ამ წესის მოთხოვნების დარღვევისათვის პასუხისმგებლობა განისაზღვრება საქართველოს კანონმდებლობით. ტუბერკულოზის ეროვნული პროგრამის ფარგლებში ტუბერკულოზის და მასთან დაკავშირებული კონტაქტების დიაგნოსტიკა და მკურნალობა უფასოა!“

პროგრამის სტრატეგია გასულ წლებში თუ იყო „შეჯივრით ტუბერკულოზი“, ამჟამად პროგრამის სტრატეგიაა „დავასრულოთ ტუბერკულოზი!“.

რა რეკომენდაციებს მისცემთ ავადმყოფებს და რას გვირჩევენ პრევენციული ზომების მისაღებად ჯანმრთელებს?

რეკომენდაციები დაავადებულთათვის: უნდა მოერიდოს ტუბერკულოზის გავრცელებას, ამისათვის, გაიკეთეთ სამედიცინო პირბადე, როდესაც გაქვთ კონტაქტი სხვა ადამიანებთან, ყოველთვის აიფარეთ ხელი ან ცხვირსახოცი, როცა ახველებთ ან აცემინებთ, ნუ დააფრთხებთ მინაზე, ნიჟარში ან ღია კონტეინერში, გამოიყენებთ ნახველისათვის განკუთვნილ თავსახურაინი კონტეინერი, ხშირად გაანიავეთ ოთახი, სადაც ატარებთ დროის უმეტეს ნაწილს, თუნდაც ზამთარში, დაიკარეთ ჯანმრთელი დიეტა ბოსტნეულით, ხილით, ცილებით და ვიტამინებით, მოერიდეთ ან შეეცადეთ შეწყვიტოთ სიგარეტის მოწვევა, დღის განმავლობაში გარკვეული დრო დაუთმეთ ფიზიკურ აქტივობას რეკომენდაციის ფარგლებში. აუცილებლად დაასრულეთ მკურნალობის კურსი, რადგან წინააღმდეგ შემთხვევაში მალაღია რისკი, რომ ვერ განიკურნებით. დაავადება გააგრძელებს განვითარებას და თქვენ ისევ ახლად გახდებით. ამით გაიზრდება ოჯახის წევრებისა და საზოგადოების დაინფიცირების რისკი, ყველაზე ცუდი კი ის არის, რომ შესაძლოა ტუბერკულოზის ბაქტერია გახდეს რეზისტენტული, ანუ მდგრადი სამკურნალო პრეპარატების მიმართ. ყოველივე ამისთვის ჩვენს ქვეყანაში ტუბ-ზით დაავადებულ პაციენტს აქვს სახელმწიფოს მხრიდან ფსიქო-სოციალური, ემოციური, ფინანსური მხარდაჭერა.

ჯანმრთელი ნაწილისათვის: ცხოვრების ჯანსაღი წესი, ზრუნვა იმუნიტეტის ამაღლებისთვის, სიგარეტზე უარის თქმა, რადგან სიგარეტი ზრდის ტუბერკულოზით დაინფიცირების რისკს, აგრეთვე, დაავადების განვითარების რისკს. მწველებში, რომლებიც უკვე არიან დაავადებული ტუბ-ზით, ზრდის სიკვდილიანობის რისკს. ყველაზე მთავარი: საზოგადოებამ უნდა დაამარცხოს ტუბერკულოზთან დაკავშირებული სტიგმა. საეჭვო ნიშნების შემთხვევაში აუცილებლად უნდა მიმართოს ექიმს და დიაგნოსტიკა უნდა მოხდეს დაუყოვნებლივ ტუბ. ერთეულში, რომელიც არსებობს საქართველოს უკლებლივ ყველა რეგიონში. მოსახლეობამ უნდა მოახდინოს ისეთი დაავადებების პრევენცია, როგორცაა, მაგალითად შაქრიანი დიაბეტი და სხვა დაავადებები, რომლებიც გავლენას ახდენს ადამიანის იმუნურ სისტემაზე. ეს ყველაფერი კი მიიღწევა ექიმთან დროული ვიზიტით.

ელზა ხარაშვილი

ამინდი		დედოფლის		ლისნეყარო	
ორშაბათი 29.03 დღე	სამშაბათი 30.03 ღამე	ოთხშაბათი 31.03 დღე	ხუთშაბათი 01.04 ღამე	პარასკევი 02.04 დღე	შაბათი 03.04 ღამე
1°	0°	1°	-1°	6°	5°
1°	0°	1°	-1°	8°	3°
1°	0°	1°	-1°	2°	1°
1°	0°	1°	-1°	3°	2°
1°	0°	1°	-1°	7°	5°
1°	0°	1°	-1°	7°	5°

გამომცემელი შპს „შირაქი“
დირექტორი ინგა შიოლაშვილი
რედაქტორი ნინო გორაშვილი-პოპიაშვილი
წერილში მოყვანილ ფაქტებსა და ციფრებს პასუხს ავებს ავტორი.

სარედაქციო კოლეგია: შუშუნა ყანაშვილი (ჟურნალისტი); ხათუნა ბენაშვილი (კორექტორი); ელზა ხარაშვილი (სტილისტ-მენეჯერი); ნათელა გომიშვილი (ბუღალტერი); ნინო ჯანაშვილი (ოფის-მენეჯერი); მზინა ქანაშვილი (დისტრიბუტორი);
გაზეთი აიწყო და დაკაბადონდა „შირაქის“ კომპიუტერულ ბაზაზე.
ყოველკვირეული გამოცემა იბეჭდება შ.პ.ს „კოლორ პრესის“ სტამბაში.

რედაქციის მისამართი: ქალაქი დედოფლისწყარო, ფილიალის №18, ტელ. 0 356 22 22-87; 598 72-18-72 (დირექტორი) 591-97-73-26 (რედაქტორი)

რეგისტრირებულია დედოფლისწყაროს რაიონის სასამართლოს მიერ, №6014-468.